

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnistiškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani

Dr. Šusteršič o ljubljanskih dogodkih.

(Govor dr. Šusteršiča v delegaciji dne 30. oktobra. — Po stenografičnem zapisniku.)

V razpravi o vojnem proračunu je delegat dr. Šusteršič govoril sledeče:

Jako žalosten in neprijeten dogodek daje mi povod, da se oglasim v tej razpravi. V času od 18. do 20. septembra t. l. so bile v Ljubljani demonstracije, žal, v zvezi tudi z izgredi proti lastnini nemških someščanov.

Da odstranim vsak dvom o namenu svojih izjav, čutim dolžnost izjaviti z vso odločnostjo, da najodločneje, najostreje in brezpogojno obsojam take in enake izgrede, naj pridejo od katerekoli strani. Naj so izgredi slovenski, nemški ali od katere strani koli, naj se vrše v Ptuj, Celju, Mariboru ali v Ljubljani, obsojam jih najodločneje in sem jih tudi takoj obsodil, ko so se vršili v Ljubljani. Takih izgrede ne opravičujem tudi ne z izrednim narodnim navdušenjem, ker se s tem narodno čustvo, ljubezen, udanost do svojega naroda onečašča in blati.

Obžalujem torej take izgrede in le slaba tolažba je, da so bili ljubljanski izgredi le posledica drugih izgrede.

Toda, gospodje, tukaj gre za nekaj povsem drugega. O izgredih ne govorim, o teh se je dovolj in preveč pisalo. Zagotavljam pa, da so večji časniki ljubljanske izgrede mnogo pretiravali in povečavali. Toda to je druga stvar.

Nekaj pa se je zgodilo v Ljubljani, kar nikjer drugod, in o tem hočem govoriti.

Streljali so na ljubljanskih ulicah in padli ste dve žrtvi. Vojaki so dne 20. septembra rabili orožje, dve osebi ste bili ustreljeni, več pa težko ranjenih.

Gospodje! Strahota vojske je gotovo velika, najstrahovitejša pa je, ako vojaki obrnejo puške proti državljanom, ako vojaštvo prelije kri svoje krvi, ako vojaštvo reže v svoje meso.

Kjer se zgodi kaj takega, tam ni nobena preiskava prestroga, da se dožene, ali je bilo tako postopanje po razmerah v istini potrebno.

Javni mir in red morata biti seveda

vedno zagotovljena, v tem smo vsi edini in to izpovem glasno tudi tukaj.

Ali pa je bilo, gospodje, za vzdrževanje reda in miru potrebno streljati na ljudi, kar je 20. septembra zvečer storil v Ljubljani poročnik Mayer, to je drugo vprašanje in o tem moram danes govoriti.

Najprvo moram kratko opisati one dogodke. Omejim pa se le na oddelek poročnika Mayerja, ki je oddal usodepolne strele. Samo to hočem opisati gospodu vojnemu ministru.

Situacija je bila ta: Dogodki so se vršili ob Ljubljani. Na levem bregu je Marijin trg s frančiškansko cerkvijo in Prešernovim spomenikom; od tukaj je frančiškanski most na desni breg Ljubljane, v ravni črti Stritarjeva ulica do glavnega trga. Na levo od mosta je takozvani Šolski drevored ob desnem bregu Ljubljane proti Pogačarjevemu trgu. Tukaj so se godili vsega obžalovanja vredni dogodki.

Dne 20. septembra je bila nedelja, mnogi ljudje so se vračali zvečer z izletov v okolico in vsled dogodkov 18. in 19. septembra so bili nekateri še vedno razburjeni. Zato so se ustavljali nekoliko na Marijinem trgu in okoli Prešernovega spomenika. Oddelek poročnika Mayerja je dobil ukaz, da izprazni Marijin trg in množico potisne čez most. To je oddelek tudi storil. Poročnik Mayer je šel s svojim oddelkom proti množici, ki se je rada umikala. Ljudje so bežali pred vojaki in ko so bili onostran mosta, se je to-le zgodilo: Ljudje so se obrnili na levo v Šolski drevored in voj poročnika Mayerja je krenil za njimi. Dočim je oddelek, podeč ljudi čez most, korakal v fronti proti Stritarjevi ulici, torej proti Glavnemu trgu, obrnil se je na koncu mosta na levo in bil v fronti proti Šolskemu drevoredu, oziroma Pogačarjevemu trgu. Na levi je Ljubljana, takoj na desni vsopredno nova, po potresu zidana mestna hiša, v sredi Šolski drevored, dalje Pogačarjev trg, nasproti v ozadiju semenišče, na desni roki Pogačarjevega trga stolna cerkev in knezoškofijska palača.

Vojaki so torej stali na koncu mosta s fronto proti Šolskemu drevoredu in pred vojaško fronto v Šolskem drevoredu med Ljubljano in mestno hišo zbrani ljudje šest do deset korakov pred vojaki poročnika Mayerja.

In tukaj se je izvršil neverjetni dogodek. Poročnik je dal oddelku povelje

»streljati«. To povelje so vojaki slišali in pripravili puške za streljanje. V istem hipu pa je množica pričela bežati. Ko je množica bežala, so vojaki posamezno streljali na bežeče ljudi, kakor lovci streljajo na zajce.

Jaz tedaj nisem bil v Ljubljani, odpotoval sem na Dunaj. O dogodkih sem čital na Dunaju. Ko sem se povrnil v Ljubljano, sem stvar preiskaval in se moral čuditi. Ko sem čital na Dunaju, da so vojaki streljali, da sta dva mrtva in več ranjenih, sem bil prepričan, da se je moralo kaj izrednega zgoditi, da je množica napadla vojake, da je v Ljubljani prava ustaja, četudi tega nisem mogel umeti. Živim namreč v Ljubljani že do 40 let, poznam ljudi in sem bil začuden, da je kaj takega mogoče v Ljubljani. Toda moral sem misliti na ustajo, ker drugače si nisem mogel tolmačiti streljanja. Osebnop pa sem se prepričal na lici mesta, da so vojaki streljali za bežečimi ljudmi, gospod vojni minister je sam potrdil, da je bilo tako; v odseku je namreč izrecno navajal, da so vojaki desetkrat posamič ustrelili za bežečimi. (Čujte!) Gospodje! Da so vojaki res streljali na bežeče ljudi, more se prav lahko dokazati. Najboljše priče so ranjenci in oba mrtveca, ker vsi so bili zadeti odzadej. (Čujte!) To so dokazali večaki, konstatovali zdravniki.

Po moji sodbi je prvi odgovoren poveljnik, in ta je bil poročnik Mayer. Seveda so vojaki potem morali iskati izgovorov, nagibov in povodov, da se opravičijo. In g. poročnik Mayer se je izgovarjal, kakor je sploh navada pri takih prilikah. Rekel je, da ni zaklical »ogenj«, ampak le »streljati«, in da so potem vojaki začeli streljati. Častnik se torej izgovarja na vojake. Konstatujem, da priče res niso slišale povelja »ogenj«, ampak le avizo »streljati«. Isto trdijo tudi vojaki, ki pa kot udeleženci niso zanesljive priče. Častnik je torej le napovedal »streljati«, vojaki pa so sami začeli streljati. To pa je ravno jako važen dokaz, da ni bilo pravega vzroka za streljanje. Ko bi bil zadosten vzrok, zaklical bi bil častnik tudi povelje »ogenj« in ne le avizo »streljati«.

Gospod vojni minister je sam priznal, da je bila napaka, ker so vojaki streljali, ne da bi bilo dano povelje »ogenj«.

Drugi izgovor, ki ga navajajo, je ta, da trdijo: Vojake je množica napadla, kamenje metala na vojake, pretila s silo itd.

Saj je mogoče, da so metali kamne na vojake. To bode dognala sodna preiskava.

Toda, gospodje, v trenutku, ko je poročnik Mayer zaklical »streljati«, na njegov oddelek ni padel noben kamen, vsaj dokazano to ni. Nihče ni dokazal, da bi bili ljudje metali kamne na vojake, ko so drveli demonstrante čez most, ko je oddelek zavil na levo in v fronti se obrnil proti množici in ko je bilo dano povelje »streljati«!

Saj tudi ni nobeden ranjen od sedmerih vojakov, ki so streljali. Trdijo sicer, da je bil en vojak ranjen na prstu. Sodna preiskava je dognala, da ni bil nihče ranjen in da na tem mestu in v okolici sploh niso našli nobenega kamna. (Čujte!) Ko bi bili metali kamne, morali bi jih najti, in vojaki sami bi mogli shraniti taka »corpora delicti«. G. vojni minister sam ni trdil, da so v kritičnem trenutku kamni padali na voj poročnika Mayerja. Izjavil je le: »Da je moralo v kritičnem trenutku kamenje padati na voj poročnika Mayerja, vidi se jasno.« To se pravi z drugimi besedami, da se le zdi, da pa ni dokazano, ker ni nobenega dokaza.

Gospoda! Kamenje so pač metali na vojake n. pr. na Miklošičevi cesti, torej v čisto drugem delu mesta. Vsi nepristranski svedoki se pa strinjajo glede tega, da v kritičnem trenutku ni padel noben kamen na vojake, ki prihajajo tu v poštev. Tudi ni bil, kakor omenjeno, nihče poškodovan, in na kritičnem mestu niso našli nobenega kamena. Vsled tega, gospoda moja, je evidentno nekaj drugega nego kar je ekscelencija vojni minister trdil v vojnem odseku. Ni torej dokazano, da je v tem hipu na ta oddelek letelo kamenje, nasprotno, gotovo je, ker potrjeno od cele vrste nepristranskih prič, da se ni metalo nič kamenja, in očitno je, gospoda moja, da se je brez vsakega zadostnega razloga streljalo na bežeče ljudi.

Gospoda! Ako se njegova ekscelencija v tem oziru sklicuje na predpise o asistenci, bi jaz pred vsem omenil, da ni bil tako prijazen, da bi nam te predpise doslovno prebral; ti asistencijski predpisi, kolikor je meni znano, niso bili objavljeni. Res se dotične določbe glase, da se ima rabiti orožje, če je bila četa dejansko insultrirana — to pa se pri tej četi, v kritičnem trenutku vsaj, ni zgodilo, — nadalje, če ljudstvo pritiska proti četi.

Ako se zelo ne motim, pa velja slednje le z gotovim pogojem, če bi s tem mo-

LISTEK. Gališko pismo.

Krakov, 10. listopada.

Deželni zbor — odgođen. — Važni sklepi zadnje sesije. — Organizacija bojkota pruskih izdelkov. — Akcija za raznemčenje kolodvora v Krakovu. — Zakaj je Skallon zopet odprl poljske šole? — Anarhija v Česinu, — drugi Ptuj. — Umor in rop v krčmi. — Druga zima v Galiciji.

V sredo, dne 4. novembra, je deželni zbor v Lvovu zaključil začasno svoje zborovanje. — Na cesarjev ukaz je deželni zbor odgođen. Ko se je bil deželni zbor zbral na prvo zasedanje, je bilo pričakovati, da bo takoj zopet zaključen! Na dnevnem redu so bila zelo kočljiva vprašanja: volivna in občinska reforma. Ker konstelacija poljskih strank ni bila ugodna za rešitev teh predlogov, so na prizadevanje ljudske stranke s poslancem Stapińskim na čelu obe reformi odložili na 1. 1910 in 1911. Rusini so nastopali zmerno in kazali mnogo dobre volje za ugodno rešitev rusinsko-poljskega vprašanja. Da se narodni in politični položaj

ne poostri, je deželni zbor odložil vsa politična vprašanja in rešil več jako važnih gospodarskih vprašanj, tako budget za pretečeno in tekoče leto; dalje je sklenil novo lovsko postavo; zelo važen ne samo za Galicijo, ampak za celo Poljsko je bil sklep, da se Krakov. »srce in zaklad« Poljske razširi v Veliki Krakov. Krakov je bil že dosedaj kulturno središče vseh Poljakov, toda ni imel pogojev, da se dalje razširja in dobi značaj evropskega mesta! Združeni sosednji občini pa se začne nova doba v razvoju Krakova in veš narod poljski je z navdušenjem pozdravil ta zgodovinski fakt. Prišlo je tudi šolsko vprašanje na površje in poslanci so soglasno zahtevali revizijo deželnega šolskega sveta in reformo šolstva.

Na barbarsko zatiranje poljskega naroda v Poznaju so odgovorili v Galiciji s splošnim bojkotom pruskih izdelkov. Bojkot zavzema vedno bolj realne oblike. Tako so zadnje dni ustanovili v Lvovu posebno »Bojkotno organizacijo«, katero vodijo zelo visoko stoječe osebe iz vseh krogov. Ta je začela z izdavanjem informativnih tabel za tiste trgovce, ki morejo dokazati, da iz Nemčije ne naročujejo nikakega blaga. V najkrajšem času izdajo posebno brošuro z navodili za bojkot za vse sloje. Še ta mesec skliče organizacija

v Lvovu velik shod, da se narod navduši za bojkot. Bojkot pridobiva vedno več simpatij po deželi. Upajo, da bo bojkot uspešen in da se posreči oprostiti se jarma nemške industrije in dvigniti domačo industrijo. Ker je pa domača industrija še zelo na nizki stopinji, si pomagajo začasno s češkimi izdelki in skušajo navezati kupčijske zveze z angleškimi trgovci.

V Krakovu se je ustanovil poseben komite za raznemčenje kolodvora! Napisi so dosedaj dvojezični in uradnikov velika večina Nemcev! Komite zahteva od ministrstva in žel. ravnateljstva samopoljske napise in poljsko uradništvo!

Skallon se je naenkrat premislil in je 5. t. m. dovolil otvoritev poljskih privatnih šol in analfabetičnih kurzov v Varšavi in na Ježeli. Zanimivo je izvedeti, kaj ga je nagnilo k temu koraku, ki je zbudil veliko začudenje pri vseh Poljaki. Sam ofielno zatrjuje, da dovoli otvoritev šol, ker so vse poljske politične stranke v vseh časopisih solidarno prijavile oglaš, da ostro obsojajo vsako agitacijo za bojkot ruskih državnih šol in napade na ruske dijake. Poljski časopisi v Galiciji zatrjujejo, da je Skallona omehčal veter, ki zadnje dni silno piha iz Petrograda. V Rusiji je naenkrat nastalo zopet veliko navdušenje za panslavizem in da ruski car zopet pridobi oče-

tovsko zaupanje slovanskih narodov, ni samo gorko objemal — srbskega kraljeviča — ampak namignil tudi Skallonu, naj za enkrat odneha! — Poljski poslanci v dumi bodo imeli jako težko stališče z ozirom na sedanji politični položaj v Rusiji; ne morejo govoriti niti za niti proti Avstriji in aneksiji, zato so sklenili molčati.

Naš Ptuj izkušajo že več dni Poljaki v Česinu v Šleziji. Nič boljše se jim ne godi, kakor se je Slovencem v Ptuj! Kakor »Ciril-Metodova« takrat v Ptuj, je zadnje dni oktobra zborovala poljska »Šolska Matica« za Šlezijo v Česinu. Med zborovanjem v »Narodnem domu« so nemški tolovaji pobili vse šipe. In od 1. t. m. vlada tam popolna anarhija! Župan, vsenemec, vzdržuje pravo izjemno stanje med Poljaki. Cel teden napadajo vsenemški kulturonosi Poljake na ulicah, pobijajo jih ter demolirajo njihova stanovanja. Policija nastopa popolnoma pristransko na korist vsenemcev. Mirno gleda, da Poljake pretepajo. Ko je delo opravljeno, aretira Poljaka, Nemec pa svobodno razsaja dalje. Poljsko časopisje je do vrhunca ogorčeno in strastno napada vlado, ker ne poskrbi za življensko varnost Poljakov.

Strašen umor, združen z ropom se je dogodil v noči od 5. do 6. t. m. v krčmi ob cesti 7 km od Tarnopola. V krčmi je spal

glo ovirati akcijsko zmožnost čete. Tu pa o kakem oviranju akcijske svobode ni moglo biti govora, ker je bila po navedbi njegove ekscelence gospoda vojnega ministra samega množica, ki je demonstrirala, kakih šest do deset korakov oddaljena od kordona in torej akcijska zmožnost nikakor ni bila v nevarnosti.

Le mimogrede bi omenil, da se navedbe o številu množice, takozvanih demonstrantov, ki so tam stali, ne vjemajo. Kakor se je pozneje dognalo, niso bili zgolj demonstranti, ampak razni ljudje, ki so stali tam v Šolskem drevoredu in na Pogačarjevem trgu. Eni trdijo, da je bilo vsega 100 do 150 ljudi, drugi pa pravijo, da jih je bilo manj, in vojaki zatrjujejo, da jih je bilo par stotin. Meni se zdi to precej irelevantno. Po mojem prepričanju pa jih ni moglo biti posebno mnogo, ker bi tedaj bili učinki strelav še mnogo žalostnejši.

Deset strelav iz Manlicherjevih pušk v gosto stisnjeno množico več stotin ljudi bi imelo čisto drugačen uspeh, nego dva mrtveca in štiri ranjence! Ni torej mogoče, da bi bilo tam toliko ljudi, kakor zatrjujejo vojaki. Sicer pa se človek, kadar ceni število množice, prav lahko zmoti, in take razlike po mojem mnenju niso kaj važne. To je docela brez pomena; glavna stvar je: Ali so bili vojaki opravičeni, ali so bili prisiljeni streljati ali ne? Odgovor po vsem navedenem ni težaven.

In kdo je bil zadet? Kdo je bil usmrčen? Gimnazijski dijak, Adamič se piše, 15 let star deček, ki je očitvidno le prišel gledat, kaj se godi, in strojnik Lunder. Sila zanimivo je, kako je ta mož prišel v nesrečo. Udeležil se je bil tisti večer slavnosti v spomin ustanovitve tiskarskega društva — bil je strojnik v neki tiskarni — in vračaje se od te slavnosti, je šel v spremstvu svoje neveste domov, a v hipu, ko je šel čez Pogačarjev trg, ga je zadela krogla. Na isti način bi mogli biti zadeti tudi Nemci, ki bi šli slučajno mimo, ravno tako, kakor je Lunder tod hodil le slučajno.

Neki duhovnik, ki se je po večerji vračal domov, je takrat tudi šel čez Šolski drevored in Pogačarjev trg; šel je tik Lundera, ne da bi ga poznal, in meter pred njim pade Lunder do smrti zadet. Baš tako bi bil lahko zadet ta duhovnik. Iz tega razvidite, da nikakor niso bili demonstranti ali izgrezniki, ki se je nanje streljalo. Streljalo se je pač kar tako med ljudi! Zakaj se je to pravzaprav godilo, to preiskovati ni naša, ni moja naloga, to je stvar njegove ekscelence gospoda vojnega ministra. Njegova ekscelenca je v odseku ta nastop oddelka poročnika Mayerja pokrival; jaz mislim, da bi bilo boljše, če bi ga ne pokrival. Zadostil bi javni pravni zavesti, če bi bil iskreno in pošteno izjavil vsaj to: Dogodek še ni razjašljen, moram še voditi nadaljne preiskave, stvar še dalje zasledovati na vsak način bom storil svojo dolžnost. Žalibog se to ni zgodilo.

Nadaljne momente, ki govore istotako proti razlagam vojaštva, hočem le mimogrede omeniti. Imamo docela nezavzete priče, ki so vzvišene nad vsakim sumom, da bi bile z izgrezi ali demonstracijami v kakoršnikoli, tudi najoddaljenejši zvezi, n. pr. ravnatelja deželnih uradov, deželnega višjega svetnika Zamido, ki je opazoval dogodek s pomola svojega stanovanja, ali odvetnika dr. Ravniharja in njegovo soprogo, ki sta se takrat slučajno vračala z izprehoda čez Frančiškanski

most domov. Te priče trdijo celo z vso odločnostjo, da so vojaki najprej šli s puškami v rokah za bežečimi ljudmi, se potem ustavili in streljali. Nadalje zatrjujejo — ne baš te priče, — da je strejajoči oddelek prodiral do Pogačarjevega trga in šele potem, s fronto obrnjen proti trgu pred Škofijo streljal.

Na neki hiši pred Škofijo se je dobilo nad hišnimi vratmi sledove krogel, ki morejo izvirati le odtod, da so vojaki s Pogačarjevega trga, s fronto proti Škofiji, streljali mimo stolnice na ono stran. In v resnici se nahaja v tej smeri tudi mesto, kjer je Lunder padel. Padel je na kraju, na katerem bi od tam, kjer je tvoril oddelek poročnika Mayerja kordon, niti ne mogel biti zadet. Mogel je biti na mestu, kjer se je zgrudil, zadet le, če se je streljalo s Pogačarjevega trga, če torej vojaki niso ostali na mestu, kjer so bili spreminili fronto, ampak so se pomikali naprej za bežečimi ljudmi.

Toda na vse te okoliščine se nočem ozirati. Saj popolnoma zadostuje, kar sem prej konstatiral; ali so vojaki tam ostali, kjer so se bili prvotno postirali, ali ne, to je za presojo slučaja docela vseeno. Odločilno je le to: ali so bili opravičeni streljati ali ne?

Gospoda moja, evidentno je, da vsaj noben dokaz ni podan, da bi bilo streljanje potrebno. Vsi objektivni momenti pa kažejo, da se je streljalo neopravičeno, da se je po krivici ustrelilo dva človeka!

To sem hotel in moral tu obrazložiti, da zadostim ujaljenemu pravnemu čutu v naši deželi.

In sedaj bi hotel s kratkimi besedami končati.

Mi smo, kakor se lahko razume, vsled teh dogodkov glede našega stališča nasproti proračunu vojnega ministra prišli v težaven položaj, zlasti še z ozirom na okolnost, da se je njegovi ekscelenci zdelo primerno, pokrivati postopanje poročnika Mayerja in njegovega moštva, in prav resno smo morali premišljati, nismo li dolžni ozirati se na občutke, ki jih je postopanje tega oddelka skupne vojske povzročilo v Ljubljani in v celi deželi, ter demonstrativno glasovati proti vojnemu proračunu.

Premagali smo to. Premagali z ozirom na resno dobo, v kateri visoka delegacija zbora, premagali zlasti z ozirom na okolnost, da v javnem mnenju Evrope ne bo moglo biti brez pomena stališče, ki ga v tem resnem času zavzamejo nasproti vojnemu proračunu naš jugoslovanski delegatje. Mi se držimo načela: Salus rei publicae suprema lex. (Blagor države najvišji zakon).

Izjavili smo, da soglašamo s politikom, ki jo je inavguriral priklopitev Bosne in Hercegovine, s politikom, ki sega do življenjske žile južnega slovanstva, odobrili smo to politiko, zato pa v tem zgodovinskem trenutku ne moremo odrediti državi sredstev, ki jih rabi, da v slučaju potrebe to politiko, ki je posebne važnosti za avstrijske Jugoslovane, tudi s primerno odločnostjo povdari in zagotovi. S tega stališča bi prosil, da presojate naše glasovanje.

V oni drugi stvari pa prosim njegovo ekscelenco, da popravi svoje mnenje, ki ga je izrazil v odseku. Človeško življenje je zelo resna reč, preko katere se ne sme iti tako zlahka in s tako slabo podprtimi argumenti na dnevni red. (Pritrjevanje.)

Ogrska volivna reforma.

Predvčerajšnjim smo poročali o Andrassyjevi volivnoreformni predlogi. Treba, da presodimo to delo v celoti in posameznostih še nekoliko podrobneje. Ne samo zaradi tega, ker dogodki na Ogrskem zelo posegajo tudi v naše politično življenje, ampak iz občečloveškega interesa, ker je Andrassyjeva reforma stvar, ki bo zgodovinarju XX. stoletja neobhodni dokument za kulturno zaostalost in etiško menjvrednost vse mažarske pasme, posebič pa še sedaj ondi vladajoče plasti.

Andrassy je sam čutil, da njegovo delo ne bo obstalo, zato v motivaciji predloge govori nekje o potrebi, uvajati tako globokosegajoče reforme, kakor je volivna, le počasi in polagoma, da ne nastanejo obstojni nevarni prevrti. Tudi nepristranski opazovalci — in kdor je nasproti ogrskim dogodkom nepristranski, ta gotovo z mažarskim življenjem simpatizuje — povdarjajo soglasno, da Andrassyjevi reformi ni namenjeno dolgo življenje. Če so Angleži izdajali postavke, ki so imele namen irski živelj potlačiti, jih nasproti veleposestnikom kot najemnike gospodarsko uničiti ali pa kot katoličane prikrajšati v njihovi veroizpovedi, vsaj niso prikrivali smotra postavke, Andrassyjeva reforma pa hoče dati najbrutalnejšemu zakonu, kar jih je kdaj kak parlament v zadnjem polstoletju dobil v pretres in presojo, moderno obliko, kakor da bi bil stvor, odgovarjajoč razmeram, potrebam in težnjam sodobne Ogrske. Taka spaka mora poginiti. Oglejmo si jo brez predsodkov!

I. Andrassyjeva reforma je silno komplicirana. Ne tajimo: splošna, enaka in tajna volivna pravica je popolnoma uvedena pri nas le v Nemčiji in Avstriji, drugod je na podlagi proporcionalnega ali pluralnega sistema, ali pa po večji ali manjši indirektnosti večalimani zapletena, tako zapletena pa kakor Andrassyjeva, ni na celem svetu nobena. Najprej razloček med alfabeti in analfabeti, potem, kadar gre za pravico dvojnega glasovanja, štirje razredi uslužbencev: 1. taki, ki so v taki službi za katero se v smislu postavke zahteva izobrazba nižje srednje šole in najrazličnejših enakovrednih šol ter zavodov, nadalje 2. uslužbenci, ki so pet let v stalnem plačljivem razmerju pri enemteristem delodajavcu, nadalje uslužbenci, 3. ki so v enakem razmerju samo tri leta, pa so na podlagi določila točke 2. bili v prejšnjem letu vpisani v volivne liste s pravico dveh glasov, 4. pa so uslužbenci, ki so osem let pri enemteristem delodajavcu, enkrat za vselej vpisani v volivne liste z dvojno volivno pravico. Na prvi pogled je jasno, koliko bo pri vsakih volitvah in pri vsakem volivnem činu, pri reklamacijah itd. dela ter potov, da se dožene, kateri uslužbenec in kdaj je volivni upravičenec, ker bo, kakor se razvidi iz točk 3. in 4. treba vpoštevati menjavo služb, ki je pri te vrste uslužbencih silno pogosta. Pomisliti pa treba, da imamo, kadar gre za pravico dveh glasov, poleg navedenih še štiri kategorije volivnih upravičencev, tiste na primer, ki si 32 let stari, so bili vojaki in imajo vsaj tri otroke. Koliko inštanč bo treba, predno se to dožene; pa zdaj pridejo še tisti, ki imajo sploh kako srednješolsko izobrazbo, ali so nastavljeni ali živijo samo od zraka, kakor pravimo, ali imajo otroke ali ne, ali plačajo 20 K direktnega davka ali ne, kajti tudi to kategorijo imamo v tem razredu! Imamo pa

še drugo, če ima namreč kdo moškega uslužbenca vsaj pet let pri sebi, ampak ta moški uslužbenec mora biti najmanj 16 let star. Pri tistih, ki imajo tri glasove, imamo tri kategorije — tisti, ki plačajo najmanj 100 K direktnega davka na leto, tiste, ki so a) v taki službi ali ki so b) v taki službi bili, za katero je popolna srednja šola ali temu enakovrstni zavod potreben, končno pa tisti, ki imajo srednješolsko izobrazbo, naj so v službi ali ne, naj plačajo najmanj 100 K davka na leto, ali manj ali pa nič.

Ali ne bo treba za tako volivno upravičenost posebnih izvedencev? Če pa je zakon, katerega se bo posluževalo 4 milijone 47 tisoč 671 državljanov, tako kompliciran, da bodo njega določbe rabile posebnih tolmačev in njega upotrebljanje v vsakem slučaju nebroj instanc in poizvedb, potem je zanič. Zakon za mase mora biti preprost, to je temeljno načelo, ker maso silno oškoduje, ako je dana možnost za različne razlage ter goljufije. In to je glavno. Andrassyjeva reforma izroča ves volivni mehanizem birokratski oblačiti, oficialni volivni goljufiji. Vsakokratna vlada bo njega kompliciranost porabila za to, da bo iz nje izgoljufala svoje kandidate.

II. To bodo na Ogrskem storili tem lažje, ker je

1. v motivaciji k zakonu izrečno rečeno, da je sestavljen v interesu inteligence ter v kvar »demagogiji«, torej bo vsakemu uradniku v posameznem slučaju zelo olajšano delo, kadar bo v dvomljivih slučajih izbiral med tistimi, ki mu niso všeč in tistimi, ki se mu zdijo zadosti prešinjani od »državne ideje«.

2. pa polaga Andrassyjev načrt volivni mehanizem v roke centralnemu odboru komiteta, torej popolnoma uradni korporaciji, ki mora biti sestavljena iz »državi zvstih« elementov, kakor zakon izrečno predpisuje. Ogrska volivna zakonodaja torej ne pozna in noče poznati moderne sestave volivne komisije, ki mora v svoji sredi šteti člane vseh strank, ki pridejo vpoštev, da se kontrolira postavnost in poštenost volivnega čina.

Kako bo na podlagi teh določil mažarska birokracija volivni čin vodila, ni treba dolgo razglabljati.

III. Andrassyjev načrt ima, kakor se v motivaciji izvaja izrečno, namen inteligenci pripomoči do veljave, ali kakor je drugje rečeno, politično oblast ohraniti v rokah tistih, ki umevajo historijske tradicije ogrske države, podomače rečeno: ima namen potlačiti menj izobražene sloje v korist višji inteligenci.

Neglede na to, da se s tem dela krivica delavskim in kmečkim slojem, ki za tako izobrazbo brez lastne krivde nimajo sredstev, neglede na to, da hoče ogrska vlada s tem oropati volivne pravice tiste Nemažare, kateri po krivdi ogrske vlade same niso bolj izšolani, ta določba resnični inteligenci v danih razmerah, kakoršne so na Ogrskem, ne služi. Ta določba je v korist inteligentnim proletarcem — pisarjem, občinskim tajnikom, nižjim in višjim komitaiskim uradnikom, biričem itd., ki so na Ogrskem predstavniki najgršega šovinizma. Diurnist pri gospodu notarju, pisar, ki je 24 let dovršil in je absolviriral ogrsko srednjo šolo, ki na inteligentnost stavlja silno skromne zahteve, bo imel trikrat toliko veljave kakor kmet, ki zna samo pisati in brati, in en glas več kakor kmet, ki pla-

Dalje v prilogi I.

v sprednji sobi neki Henrik Bocher, blagajnik in upravitelj gozdov dr. Parnasa iz Lvova, v drugi sobi pa krčmar žid Leib-Richter z ženo in s 14-letno vnukinjo Hančo. Ko je vsa družina mirno spala, je lopov s kosom železa, ki ga je odlomil od pluga na dvorišču, odpahnil duri, vrgel se najprej na spečega Bocherja, zadušil ga v trenutku, nato pa skril v drugo sobo; pobil ž železom najpreje Leiba Richterja in nato ženo in vnukinjo. Med izvrševanjem svojega nečloveškega čina je ves čas kričal po rusinsko: »Dajte hroszy«. Žena ga je za božjo voljo prosila, naj jim pusti vsaj življenje in mu obljubila takoj ves denar, kar ga imajo. Nato je lopov odnehal, zahteval luč in oblit s krvjo mu je stari Leib odštel svoje premoženje 50 K 20 h. Nezadovoljen s tem plenom je ropar norel dalje, končno pa se vrgel na mrtvega Bochnerja, iztrgal z njega obleko, mu vzel ves denar, 20 kron, ter izginil v temi. Stanje Leiba in žene je obupno. Roparju, ki je po izpovedovanju oropanih visok in krepak blondin, so že na sledu.

V Galiciji imamo že drugič žimo! Prvi sneg je kmalu izginil; en teden je bilo zopet krasno in lepo vreme. Od 5. t. m. dalje pa zopet močno sneži in kakor domnevajo ljudje, se narava do spomladi ne pokaže več izpod bele odeje.

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespuđ redehter! »Corpus delicti« je napisan na deželni sudni na tisteh urateh, ke je gespuđ Ernst Cham notr »Corpus delicti« puve use. Te dve besede puveja, kašn sa prou tist ta hud

leberalci, ke jh nucaja za katoliške shode razganjat. In zdej se »Sluvensk Narud« jezi na gespuđa Nestlna, ke neče bt več Arnošt.

Tle se ni prou nč za jezeti; tu je pač tku usoda nanesla, de zdej gespuđ Ernst Cham sedi za tistem uratem, ke je na nh zapisan »corpus delicti«, al pu dumače re-

čen: »mušter za prjet«. Če b leberalci bi upušteval gespuđ Arnošt Chamuve zasluđe in ga naredl za derehtarja, reciina pr en glih, pr »Zvez sluvenskih zadrug«, pa b biu gespuđ Ernst Cham še dons Arnošt in za tistem uratem, ke je gor zapisan »corpus delicti«, b sedou pa murde gespuđ dohtar Scheriu, in tku naprej. Tu je pač tku na svet in ni prou nč za pumagat, jeza pa tud nč na nuca.

Takeh »corpus delicti« jest še več pu-znam, ampak sm raj tih, de na u kašnga špetera iz tega. Ke sm pa glih »Zveza sluvenskih zadrug« u misu uzeu, pa ustanma za dons pr ne.

Kokr veja, mam jest na Kudelum enga bika na amlejn, in za tega bika mam jest za futer kumenderat. Kokr veja, je bla pa letas ena velika suša u varžeteh in na travnkeh in zavle te suše je blu tku mal mrve, de se je mogla sama regirenga za bika, čm rečt: za futer am uzet in ja iz pudpore, ke ja je dau menister, nakupt in med futra putrebne raztatal. Sevede se jh je ud ush platit velik za ta mrva uglsil in zajna prusil in tud jest sm se ubrnu na regirenga in ja prosu, de nej pr talajn ja tud name in na moiga bika na puzab. Tista moja prošna je sam gespuđ žepan pudpisu in na regirenga naprej dau.

Ud tega cajta pa nimava ne jest ne moj bk nubenga gmaha več. Usak dan

nama prnese priftrogar kašne šrifte ud ene »Zveze sluvenskih zadrug«, mende ud tiste, ke ma dohtar Žerjava za derehtarja, in me pros, de nej tista mrva, ke sm zajna prosu, skus ta zveza pr regirng zašafam.

Pa tu še ni use. Un teden je pršou moiga bika in mene ubiskat clu en gespuđ iz dougem skuštranem mestafam in u lštu-canem celindram in m začeu feflat use sorte, kar sm že use u tisteh šrifтах brau, ke m jh je priftrogar prnašu in še velik drugeh rči, kar sm ga pa bl tešku zastopu, ke ja je pu štajarsk useku in iz tem pukazu, de ni iblanska srajca.

Iz usega negauga feflajna sm s še ta nar bl tu zamerku, k je reku, de u usa tista mrva, ke ja uma dubl skus »Zveza sluven-skah zadrug« iz ta praumo sladkmo mel-cukram putresena in pa de u še pu vrh u usak bal en jubeleumsk tolar, tku, de uva bk in jest lohka cefridna, če uva mrva pr regireng skus »Zveza sluvenskih zadrug« pugervala.

Pol je ta gespuđ tud še pravu, de je usa mrva te zveze zrastle u glashaus pud Rožmpoham in je še pu vrh tega usaka kulčkej falena trauca iz rešpetlinam vn zbrana. Ta gespuđ se je nazadne še tku razicu, k je vidu, de ga moj bk tku vern pušluša, de nama je na ušesa puvedu, de je vsa tista mrva, k ja pa klerekalna »Gespuđarska zveza« ukul tala, pršla narau-

čuje slučajno le 99 K direktnega davka na leto in je zato šele v 2. volivnem razredu.

Nekaj posebnega je tudi to, da ne bodo imeli po dva in tri glasove samo tisti, ki so dejansko nižje ali višje razrede srednje šole res izvršili, marveč tudi tisti, ki so v taki službi, za katere se normalno zahteva taka izobrazba! Komitaškim uradnikom bo na ta način prepuščeno izbirati tiste, ki so v takih službah, naj potem imajo zahtevano izobrazbo res ali ne, kajti zakon je tudi za slednje poskrbel. In to naj bo zakon v varstvo inteligence!

IV. Naravnost frivolna pa je določba javnega in ustmenega glasovanja. Motivacija, ki je temu dodana, je pač vredna, da si jo ogledamo zelo natančno. To je vendar jasno in po neštevilnih dokazih izpričano, da javno glasovanje služi volivnemu terorizmu, da najbolj potrjuje fiktivno mnenje ljudstva, da volivce korumpira, ker jih sili voliti proti lastnemu prepričanju, vzgaja hinavce in oškoduje ravno nižje sloje, ki so gospodarsko odvisni. Zato je povsodi v Evropi glasovanje tajno, le v Prusiji ne, kjer se pa žalostni sadovi očito kažejo. Usoda dežele je ondi v rokah junckerjev, ki vladajo proti večini ljudstva in s tem kopljejo med ljudstvom in vlado vedno globlji prepad, kar ni v korist državi.

Grof Andrassy pa v svoji motivaciji postavlja vse, kar se je dozdej o tem učilo in opazovalo, popolnoma na glavo. Tajno glasovanje, pravi načrt, je 1) nepotrebno, ker bo volivec itak pred pritiskom in podkupovanjem varovan po postavi, 2) pa tajno glasovanje ne preprečuje zlorabe. Prvo je ničevno, ker vsak ve, koliko velja ogrska postava, zlasti kadar gre za tako volivno postavu, ki ima namen oškodovati gotove sloje nasproti drugim, drugi razlog pa je tudi slepota, ker ne gre zato, ali je pri tajnem glasovanju zloraba tudi mogoča, marveč le zato, da je pri tajnem velikomani mogoča in neprimerno bolj izključena kakor pri javnem. Toda Andrassy pravi dalje: 3) tajno glasovanje omogočuje terorizem hujšakcev. Kajti, tako dobesedno modruje ogrski Solon, »tajno glasovanje ščiti odvisne volivce praktično le v tem, da jim daje možnost, da pod krinko tajnosti postanejo nezvesti svoji obljubi.« Zato da tajna volivna pravica varuje le »svobodo brezčastnih, ki se ne čutijo obvezane držati svojo besedo.« Tajno glasovanje da demoralizuje, ker odvzame volivce dolžnosti svoje svobodno prepričanje javno pokazati. Tajnost volivne pravice da se pa tudi nadalje ne da zlepa varovati. Končno pa da ta način glasovanja nasprotuje naravi volivne pravice, ki se izvršuje v javnem interesu in se zato ne sme odtegovati javni kontroli.

Klasično je to utemeljevanje prav gotovo, čeprav v slabem smislu. Ogrski zakonodavec pri tem svojem dokazovanju izhaja iz dveh premis 1) da ima pravico že pred volivnim činom koga obvezati, kako bo volil in 2) da je v resnici upravičena samo volitev »pravih«, »spodobnih« kandidator (spodoben, »anständig«, je stalna fraza v ogrskem uradnem in neoficielnem žargonu), drugih pa ne, in zato mora v javnem interesu, v interesu takozvane »državne misli« volitev biti pod kontrolo taiste javnosti. Praktično se ta motivacija takole razume: Javno mora vsak ogrski državljani tako voliti, da bo podana čimvečja in najverjetnejša možnost, da bo vsled kontrole, volil tiste, katere mu priporočajo tisti, od katerih je gospodarsko ali drugače odvisen. Ne bo se torej varovala osebna svoboda, kakor v drugih državah, temveč svoboda tistega glasovanja, katerega hoče vsakokratna vlada, oziroma vladajoči neodvisni sloji. Vsi pa, ki hočejo voliti, kakor so prepričani, so že vnaprej označeni v zakonu za

»brezčastne«. Če hoče torej Andrassyjev načrt te brezčastnike na podlagi javnega glasovanja prisiliti, da volijo »častno«, — in to je namen zakona, drugod povedan čisto jasno — potem uvaža korupcijo in demoralizacijo, proti kateri, pravi, da je naperjen. Umazan namen moli pri tej postavi iz vsakega stavka, zato ni čuda, da je tudi logika po tem. Slejkoprej se bodo na Ogrskem kupovali glasovi, ker Andrassyjev zakon zdaj čisto izrečno varuje svobodo prepričevanja in teroriziranja od strani tistih, katerim prisvaja pravico, da volivce obvezujejo za »spodobne« kandidate. Žganje in birč bosta volitve delala kakor prej in povrh bosta še pod posebnim varstvom zakona.

Tajna volivna pravica v vseh evropskih državah zadostno varuje svobodo volitev; če se pa vzlic temu da preračunati izid, se ne da vsled tega, ker se je mogel kontrolirati volivni način — to je nemogoče — temveč ker v takih državah navadno dobra polovica volivcev vzlic pravici tajnega glasovanja javno pove ali celo pokaže, kako misli voliti.

V. Pravi unikum pri Andrassyjevi reformi je to, da ni obenem z njo predložil razdelitve volivnih okrajev. Brez tega je volivnoreformni načrt brez pomena, ker so rezultati čisto drugačni, ako se preračunajo absolutno samo z ozirom na število vseh volivcev ali pa če se preračunajo po tem, kako bodo ti volivci razdeljeni. Zlasti je to za razmerje med mažarskimi in nemažarskimi zastopniki nujno potrebno, kajti vedeti se mora, kolika bo možnost preglasovanja in to je odvisno od porazdelbe volivnih okrajev. Andrassy slednje noče predložiti, da se ne bi reforma pokazala v še grši luči kakor je in zato je upravičena bojazen, da bo to, kar je narodnostim in delavcem še pustila indirektnost, javnost in pluraliteta, razdelba volivnih okrajev podrla.

Pa tudi drugače odkriva Andrassyjev načrt marsikako rano na ogrskem telesu. Tako je n. pr. utemelba indirektnega glasovanja ta, da je na Ogrskem ena tretjina vseh nad 24 let starih moških, 1.270.924 oseb, analfabetov, kar kaj drastično osvetljuje izobrazbeno delo mažarske vlade.

Skratka: motivacija vlade pravi sama, da je tretjina vseh Ogrov moškega spola nevedča branju in pisanju in da je med tistim ogrskim prebivalstvom, ki zna brati in pisati, 43% delavcev, kmečkih in industrijskih, torej skoroda polovica. Nadajle pa vemo iz statistike, da so na Ogrskem Mažari v manjšini, komaj da jih je 45%, ako vštujemo take elemente, ki sami ne vejo, kaj so. Torej bi parlament moral po modernih načelih biti povečini nemažarski ali bi se glasovi morali vsaj odvagati, moral pa bi biti tudi skoro do polovice zaseden od demokratiških elementov, ker delavec magnatov gotovo ne bo volil. Andrassy pa računa, da bo od 500 poslancev delalo opozicijo samo 150, torej ena petina in pol! Sicer bo Mažarov v tem parlamentu 61,8%, Nemažarov pa 38,2%, toda od teh 38,2% bo najmanj 18 odstotkov — Nemci, večina Srbov in drugi — »lojalnih«. Andrassyjeve račune znajo edinole socialni demokrati pokvariti, vendar pa je upati, da bo storila napovedana razdelitev volivnih okrajev svoje — čudeže.

Kaj na Ogrskem o Andrassyjevem načrtu pravijo Mažari? Od neodvisne stranke jih je nekako 40, na čelu jim Hollo in grof Batthyany, nasprotnih, zlasti zavračajo pluraliteto. Oponirajo pa ne in najbrž se bod udali. Opozicija sestoji iz nacionalitet, socialistov, demokratov in skrajne 1848. levice. Od listov sta proti le »Nepszava« in »A Golgar«, ostali so ali vladni ali iz takozvanega reptilskega fonda podkupljeni.

nast iz Galicije in sa clu u en tak bal ud te zveze najdl enga mrtuga galicuskega juda. Ke pa u Iblan nimama britufa za jude, sa ga mogl dat pa u iblanska limfabrika, de ga je u lim pudelala. Tu in take rči nama je prpoudvou in nazadne še prstavu, de je ena lepa šuma volou že clu fršlok zadeu, ke sa jh futral iz mrvu »Gespudarske zveze«.

Ke je enkat ta gespud iz skuštranem mestafam in puštucanem celindram jejn in m za obšit roka pumulu, sm se mu jest, ket člouk, ke pildenga zastop, za negava muja prou lepu zahvalu in ga spremu skus urata, moj bk mu je pa iz sojno repam za lon mal mestafe pukrtacu in ke prideva na lft, m še enkat zabič, de nej nekar na ta mrtuga galicuskega juda na puzabem, ke sa ga najdl u meru »Gespudarske zveze«.

Jest sm mu scer ubluru, de s um ta reč še enkat dobr premislu, na tihm sm biu pa vesen, de m je šou mužakar iz uč, in sm s mislu: kdur more na taka viža soj

blagu ldm punujat in usilvat, že na more bt nč prida ne on, ne negau blagu.

Kaj pa uni mislja, gespud redehter, a mam prou al ne? Jest mislem, de sa tud uni te majnenge, de je bl pameten, če za sojga bika zašafam mrvu skus »Gespudarska zveza«, ke se dubeja že mrtu judi zravn, kokr pa skus »Zveza sluvnskeh zadrug«, ke še žive jude ukul pušila, de ldi martraja.

Takla punujajne nekol dobr na stri in člueka sam meša, de na ve al je mandic al babca; ke dost je ldi, ka sa vesel, de se tacga, ke tku punuja soj blagu, hitr znebeja in mu greja za tu na lim. Sevede, če b bli usi tku pametn kokr sm jest, b rekl, de če je negava mrvu res tku faj, kokr prpouduje, de nej ja kar sam iz jesham pa volam puhrušta. Ta nar bl pametn b še prouzaprou nardila naša regirenga, če b vs ta talajne mrvve prepeštila men, sej vnder more usak kulčkej pameten člouk prznat, de je ta nar bl unpartajiš še

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Kaj pa Rumuni, ki so tako zelo prikrašani, da dobe mesto 15—20% le neka-ko 7% mandatov? Dr. Florea Lupu, bukovinski deželni odbornik svetuje svojim rojakom, naj se ravna po besedah velikega pesnika Eminescu: »Inima calda, dar' crieri reci!« (Srce naj bo gorko, a pamet hladna.) Parlament bo reformo sprejel, kralj pa z ozirom na aneksijo Bosne in vojaške predloge sankcije ne bo mogel odreči. Protesti na Ogrskem nič ne pomagajo. Rumuni naj se udeležijo volivnega boja z vso silo, iz analfabetov naj napravijo alfabete, gospodarsko naj se povzdignejo in Andrassyjeva reforma bo kmalu z lastnim orožjem ubita. Pametna beseda! Pravična reforma bo na Ogrskem morala priti. Abstinenčna politika bi bila zdaj za nemažarske narodnosti pravi samoumor. Le v boj!

Taka je ta volivna reforma, od katere si je svoj čas krona obetala ozdravljenje javnih razmer v ogrski državni polovici. Pakt krone s koalicijo se je glasil, da mora koalicija uvesti volivno reformo, ki bo najmanj na tako široki podlagi, kot je bil Kristoffijev »načrt«. Ta načrt pa je slonel na splošni, enaki in tajni volivni pravici. Čeprav ni bil Nemažarov pravičen, vsaj ni bil tako krivičen kot pričujoči. Ogrska vlada je prelomila svojo besedo, pa to ni nič čudnega. Čudno je le, da imamo v srednji Evropi še tako »državno polovico«, ki spominja na družabne borbe na centralnoazijski visoki planoti. Da je taka ogrska država nevarnost ne samo za Avstrijo, temveč za vso južno Evropo, v prvi vrsti za Balkan, je samoposebi umevno. Dokler bo naša monarhija primorana vleči za seboj sedanjo Ogrsko, se nikoli ne bodo naše razmere izboljšale. Zato menimo, da je zdaj skrajni čas, da poseže tja čez Litvo železna roka, ki jo vsi že tako dolgo pričakujemo.

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 13. nov.

Dedščina Kajetana Dittla.

Odobri se nujni predlog g. dr. Majarona, po katerem se občina izjavi, da sprejme dedščino po rajnem Dittlu. Dedščine dobi občina po odbitkih 45.000 K. Obresti se porabijo za muzej, licealno knjižnico in za ljudsko knjižnico.

Pristojbina v mestni ubožnici.

V mestni ubožnici se poviša prispevek za hrano za eno osebo od 50 do 54 v, kuharici se povrne 261 K za večje izdatke.

Vkorjen Franchetti.

Župan: Oglasil se je za nujni predlog tudi občinski svetnik Franchetti, zdaj ga pa ni tu.

Pokojnine in plače uradnikov.

Vsak činovni razred se deli v V. stopinj. Plača se določa v VI. čin. razredu 6400, 7200, 8000, 8800, 9600; v VII. 4800, 5400, 6000, 6600, 7200; v VIII. 3600, 4000, 4400, 4800, 5200; v IX. 2800, 3000, 3200, 3400, 3600; v X. 2200, 2400, 2600, 2800, XI. 1600, 1800, 2000, 2200 K. Poviša se v višjo stopnjo uradnik v VI., VII. in VIII. razredu po 5, v IX., X. in XI. čin. razredu pa po 3 letih.

Dejalnostna doklada se določa v VI. čin. razr. z 1288, v VII. z 1127, v VIII. 966, v IX. 840, v X. 672 in v XI. čin. razredu 504 K.

Mestni uradniki imajo pravico do pokojnine, ki znaša po 10 letih službe 40%, vsako nadaljnje službeno leto se pa poviša z 2-4%.

Sklene se, da postaneta praktikanta Kestler in Verovšek uradnika, izredno naj se pomakne v XI. činovni razred praktikant Vrhovec.

Mestni sluge in mestni policijski redarji.

Plače mestnih slug se zenačijo s plačami državnih slug. Predlaga se pa, naj se določa službena doba mestnih slug s 40 in ne s 35 leti. Plača slugam se določa sledeče: I. vrsta 900, II. 970, III. 1040, IV. 1110, V. 1180, VI. 1250, VII. 1320, VIII. 1390, IX. 1460, X. 1530 in XI. vrsta 1600 kron. Dejalnostna doklada se določa s 35% plače. Začasni sluge postanejo stalni po 3 letih, v višjo vrsto se pomaknejo po 3 letih. Namestje se sluge: Rus v IX., Mohar, Mulhar, Kavčič, Jeločnik v VII., Krivec, Pirh, Zupančič v V., Suhadolnik, Bizjak, Mihler v III., Vidmar v II. in v I. Kovčič, Iglič in Berghauser. Glede na Berghauserja zahteva občinski svetnik Lenče, naj se pomakne Berghauser v II. čin. razred, ker služi 6 let. Sklene se, da se Berghauser pomakne v II. razred, ako res služi že 6 let.

Pokojnina se določi slugam in redarjem z 10% po 10 letih. Slugam se poviša pokojnina vsako leto za 2%, redarjem pa po 3%.

Naturalna stanovanja.

Stanovanji Tomca (700 K) in Fakina (400 K) nista naturalni stanovanji. Stanarina Skaletu se določi z letno stanarino 600, Slivniku 400, Zerovniku 300 in Pirhu 200 K.

Počitninska naselbina. — Pisoar ob Grubarjevem kanalu.

Odobri se poročilo o počitninski naselbini Zatišje. — Sklene se, da se napravi pisoar ob Grubarjevem kanalu.

Novo vojaške zgradbe.

Občina zgradi avgmentacijsko skladišče za lovski batajlon št. 7 in poslopja za stanovanja in šolo enoletnim prostovolcem pešpolka št. 27. in lovškega batajlona št. 7.

Jesenške novice.

j Volivni imenik za deželnozborske volitve v splošni kuriji je postavljen na ogled. Zadnji dan za reklamacije je 15. november.

j Električna razsvetljava se bo vpejljala na Jesenicah. G. Čop iz Most misli postaviti elektrarno v Mostah, če bo dobil za električno luč dovolj odjemalcev. V četrtek, dne 12. t. m. je povabil na sestanek jeseniške posestnike, da bi se pogovorili in zavezali vsak za gotovo svoto. Seveda bi se za same Jesenice elektrarna težko izplačala, zato hoče tudi v okolici pridobiti posestnike za to idejo.

j 753 vsakdanjo šolo obiskujočih otrok je letos na Jesenicah in sicer v slovenski šoli 563, ostali v nemški šoli na Savi. In vendar je na Jesenicah samo štirirazrednica. Te dni je bila v Št. Rupertu štirirazrednica razširjena v petrazrednico, v Loškem potoku je petrazrednica, na Jesenicah pa osatnemo ponižani. Če pomislimo, da je v nemški šoli do 50 slovenskih otrok in da bi večina otrok od 12. do 14. starih hodila raje v vsakdanjo kot ponavljajno šolo, ako bi bila n. pr. osemrazrednica, smemo računati 700 otrok, ki bi obiskovali osemrazrednico. Ali ni to število lepo, ali ni zadosti veliko? In vendar, po vsi sili se dela nato, da mora biti na Savi nova štirirazrednica, na Jesenicah pa naj ostane stara štirirazrednica. Če je to kulturno delo, presodi lahko vsak pameten človek.

j Dvojezični krajevni napisi so bili ob času demonstracij pomazani tudi na Jesenicah. Nadomestili so se s samoslovenskimi, a glej, z »nemške« Save je šla pritožba na c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici in prišlo je povelje, da se morajo samoslovenski napisi nadomestiti z dvojezičnimi. Jeseničani so radovedni, če so tudi v nemškem »Gottsche« dvojezični krajevni napisi, ali se blesti po mestu na krajevnih deskah slovensko ime »Kočevje«.

j Občinske doklade se nekomu zde previsoke. Po gostilnah hodi in zabavlja, da še nikdar niso bile tako visoke občinske doklade. Seveda zabavljati čez davke in doklade je lahko delo, in ljudem, ki morajo davke plačevati kmalu ugaja tako zabavljanje. Toda ta mož, ki je svojčas sedel v občinskem odboru, je glasoval še za višje doklade kot so sedaj. Letos je 71 odstotkov občinskih doklad na direktne davke. Ali je to veliko, če pomislimo, da v letu 1907 ni bilo nič občinskih doklad, l. 1906 pa 100 odstotkov in prejšnja leta po 80%? So res čudni nekateri ljudje. Ko so bili postavljeni zato, da bi v občini kaj storili, so kimali in cincali in nimajo danes nič pokazati, kaj so storili; danes, ko drugi delajo za občino, da je res kaj videti, jih pa srce boli, pa zabavljajo.

j Predavanje v »Delavskem domu« bo v nedeljo, dne 15. t. m., ob pol 9. uri zvečer in ne ob 8. uri, kakor po navadi, in sicer zaradi veselice, ki jo priredi popoldne izobraževalno društvo belansko na Javorniku pri Vodičarju, ker bodo pri ti veselici sodelovali tamburaši »Katol. del. društva na Savi« in bi se tudi nekateri drugi člani tega društva radi udeležili veselice na Javorniku. V »Delavskem domu« bo predaval ta večer g. Ivan Jenster, nemški duhovnik iz monastirske škofije na Neriškem, ki se uči na Jesenicah slovenskega jezika, da bo mogel pastirovati med našimi rojaki Slovenci v svoji domovini. Pri predavanju bo pokazal, koliko se je že naučil slovenskega jezika in v slovenskem jeziku zanimive reči pravil o razmerah in življenju Slovencev na Nemškem. Obenem se bo poslovil od društva, ker v kratkem odide nazaj v svojo domovino.

! Nabirajte !
za žrtve 20. septembra!

Idrijske novice.

i Izredno stanje. Izrednim dejanjem sledi izredno stanje. V izrednem stanju je sedaj naša mestna občina. Odstavljen je bil bivši župan, razpuščen dosedanj občinski odbor, zato tudi nimamo več mestnega svetovladstva, vodstvo mestne občine pa je prevzel od vlade imenovani gerent, ki so mu prideleni trije svetovalci. Da bo do tega prišlo, je bilo jasno vsakomur, kdor sploh še kaj vidi naprej, če se ne dá oslepiti strankarstvu, kakor se delajo vedoma ali nevedoma zaslepljeni ljudje, kakor Kristan ali Gangl. Kar je zlasti Gangl spraval na dan ob protestnem shodu, priča, da je govoril sploh samo v ta namen, da bi mu nihče ne očital, da le molči, ali pa je govoril brez premisleka, ker je dokazal s svojimi besedami, da se sploh ni poučil o zadevi, ki jo je razpravljal. Ni odveč torej kratek pouk.

i Kdo je kriv pravzaprav, da je prišlo do razpusta občinskega odbora? Ali res strast klerikalcev in deželne odbora? Govorimo odkrito! Pred vsem tajno postopanje županstva že od začetka, ako je res imelo kake gotove načrte. V proračunu za leto 1908. je stavilo mestno županstvo med »izredno potrebščino« predlog, da se izda kot »prvi obrok za zgradbo nove mestne klavnice v Idriji« 20.000 kron, »za javno čitalnico in knjižnico v Idriji« tudi znesek 20.000 kron. Za kak mestni ali društveni dom ni bilo predlagane nobenega zneska, kakor tudi ne za kako razširjenje čitalniške dvorane. Tudi se ni sklepalo o tem pri proračunski razpravi prav nič. Poslopje št. 509 je bilo celo za prav dobro spoznano. Za vzdrževanje mestnih poslopij št. 78, 136 in 509 je bilo predlaganih 1000 K ter toliko tudi sprejetih. Te predloge je razpeložilo mestno županstvo v dogovoru s finančnim odsekom. Datirano je bilo 7. novembra 1907. Proračunska seja se je vršila, menda se ne motimo, dne 27. novembra 1907. Tedaj torej se je za vzdrževanje treh občinskih poslopij spoznalo za potrebno le 1000 K, dasi je bila med poslopiji izredno navedena hiša št. 509. Zakaj županstvo ni stavilo v proračun prezidanja mestnega poslopja št. 509, za katero je potrebovalo okoli 40 tisoč kron najmanj? Zakaj ni dalo v proračun vsaj za vzdrževanje in popravilo mestnih poslopij, ki jih je navedlo, višjega zneska? Vsekakor zato, ker je bilo prepričano, da še ni take sile, sicer bi moralo poslopje čez zimo zapreti, da bi se ne zgodila kaka neizgoda. Vso zimo je bilo prav veselo življenje v čitalnici. Vložen je bil ugovor proti postavitvi klavnice in javno čitalnico in knjižnico. Do tega ima vsak občan pravico, ne da bi bil hujskač. Naprava javnih čitalnic in knjižnic ni neposredna dolžnost občin, toliko manj, ako je v tako žalostnem denarnem stanju, kakor idrijska, in se lahko skoro za gotovo pokaže na osebe, ki se jim je hotelo pomagati do stalnega kruha, ker si ga niso sposobne drugače pridobiti. Ljudska izomika je bila le pesek v oči. Sicer pa je bil tudi bivši župan sam proti javni čitalnici in knjižnici, in je kaj moško sedaj od njega, da je tudi med protestujočimi. Sam je tudi povedal, da se na klavnico še ne misli za sedaj. Za društveno dvorano se tedaj ni še nihče menil, kakor tudi v vsem proračunu išče zastoj kako podobno postavko. Ako so gospodje člani finančnega odseka imeli na tistem morda podobni namen, postavili naj bi ga bili na tiste papirje, kjer so imeli proračun, zahrbtno ne sme biti delo, ki ima biti plačano od vseh davkoplačevalcev. Sicer pa, če se je šlo za splošni blagor, o katerem se je pozneje toliko govorilo, zakaj se niste drznili s svojim predlogom naravnost na dan! To

je bil pač strah, da bi končno ljudstvo brez razlike strank res si ne zagotovilo prostorov, predno se zaveže, da jih hoče plačati. Da je deželni odbor ugodil pri tožbi, vsled tega ni čudno. Saj so mu bile dobro znane denarne stiske idrijske občine. Da je vzelo županstvo rešitev deželne odbora tedaj na znanje, bi danes še poslovalo ter ostalo, dokler bi mu ne potekla redna poslovna doba. Odkrito torej bi bili delali, pa bi bilo šlo! Zakrivilo je svoj padec županstvo tudi samo s tem, da ni ravnalo korektno. Ko je dobilo prvokrat rešitev v roke, o tem ni obvestilo pritožiteljev, ampak — vrnilo deželnemu odboru odlok s predlogom, da se naj reši drugače! Ostalo je pri prvotni rešitvi. Nato pa se je izvršila nepostavnost za nepostavnostjo, vse pa seveda pod krinko zakonitosti. Poslopje št. 509, ki ni zahtevalo še do zime za vzdrževanje z dvema drugima poslopijema vred več nego 1000 kron, je postalo v trenutku popravne potrebe. Komaj je dovolil deželni odbor z odlokom z dne 3. aprila 1908, št. 4469, občini, da sme najeti posojilo 60.000 kron v ta namen, da pokrije primanjkljaj iz leta 1907., že se je vršila 10. aprila 1908. javna občinska seja, pri kateri je župan poročal v imenu stavbenega odseka, da bo treba v celem poslopiju staviti nov pod na betonsko podlago, napraviti nov strop, ki je vsled slabe strehe premočen in v razpadajočem stanju, pločevinasto streho zamenjati z eternitovo, vlažno zidovje osušiti in izolirati in še mnoga druga manjša popravila. Notar je dodal pri razgovoru, odrejenem od deželne odbora, da je tudi strešni stol neraben. Vse to bi stalo, so rekli, okoli 8000 K. Zato naj se poslopje prezida s stroški 39.000 K, da bomo imeli lep društveni dom z gostilnico in odrom. Pri tej priliki je šele prijel »društveni« dom na vrsto! Ker so hoteli doseči svoj namen liberalni socialdemokrati glede prepovedane čitalnice, oziroma par služb, in samo iz tega namena, vrgli so v svet misel na skupen društveni dom, češ, temu se ne bo nihče protivil. Ker pa se ni stavilo v proračun in denarno stanje občine ni bilo nič boljše, obnovljen je bil ugovor. Županstvo ga je lepo založilo med akte, ne pa poslalo deželnemu odboru, ter celo tako predrzno bilo, da je oddalo delo, predno je potekel obrok za mo-goče ugovore. Zidarski mojstri so bili pravočasno svarjeni, kako stvar stoji, ter se niso mnogo poganjali razven tistega, ki je tudi prevzel ter pričel kar rušiti šele šest let staro stavbo. Županstvo je namenoma tako hitelo z delom, ker se je nadejalo na ta način doseči svoj namen. To ravnanje ni zakonito, ako bi deželni odbor tudi še ni bil izdal razsodbe z dne 28. januarja. Skrajno nezakonito pa je delalo županstvo, ko se je lotilo prezidavanja kljub ponovljeni prepovedi od strani deželne odbora.

Kaj je neki županstvo dovedlo do usodnih korakov, vprašujejo ljudje. Odgovor ni težak tistemu, ki pozna voditelje naše občine zadnjih let. Prevladovala je strast, pamet je le takrat govorila, ko se je skušalo pridobiti ljudi za kako stvar, za katero so se bali, da ne bo dobiti večine. Kdo ne pomni še obrtne šole? Tedanji župan Dragotin Lapajne je med predmeti izredno imenoval tudi veronauk ter celo predlagal veroučitelja. Ko je bila šola ustanovljena, vrgla je veronauk iz šole komisija, v kateri so bili isti odborniki, kakor pri občini. Bojev proti posameznim osebam ali pa načinov, kako so priljubljenim osebam »naprej« pomagali, niti ne omenjamo. Značilen je ravno zadnji boj. Županstvo je dobro vedelo, da ne sme zidati brez dovoljenja deželne odbora, a hoteli so si dovoljenje pridobiti. Kako pri

do tega dovoljenja! Najprej so se vrstili ponovni sklepi. Ko je deželni odbor zopet in zopet določil, prišlo je do novega sklepa vedno, in župan ga ni ustavil, kar bi bila njegova dolžnost, marveč takoj in še pred časom bil pripravljen ga izvršiti. Ko je županstvo videlo, da s tem ni nič, pričelo je s prošnjami: Ves odbor, v kolikor je socialnodemokratičnonapreden, je prosil, za njim mestno svetovladstvo, potem zopet socialisti zase, kajpada poslani od Kristana, končno deputacija z deželnim poslancem. Deželni odbor je varoval svoje pravice in se ni udal. Še ni bilo konca. Župan in Gangl še enkrat poskusita pri referentu dr. Šusteršiču, a zopet dobita odločen odgovor, da sme županstvo porabiti le 7200 K, svoto, ki jo je po proračunu Holinskega za popravilo poslopja določil deželni tehnik. Kaj storiti sedaj! Še en korak preostane. Gangla pošljejo samega k dr. Šusteršiču — in česar ni dosegel občinski odbor, ne razna odposlanstva, — to je prinesel Gangl, ko je šel čisto sam! In ko je zvedel, da dr. Šusteršič o tem nič ne ve, da bi bil kdaj dovolil potratiti občini 40 tisoč kron, se je vspel in obžaloval, da sta bila s Šusteršičem sama!! Načrt ni bil premeten, ampak jako umazan, če se je izvršil s prevdankom. Čin pa je bil dosleden navadnemu delovanju naših nasprotnikov in vreden marsikatega dejanja, ki so ga izvršili teroristi. Da bodo izkušali zvrniti vso svoj krivdo na kakega »klerikalca«, smo pričakovali, da pa pride to pot naš voditelj na vrsto, ni nihče pričakoval. Vsaka posoda se končno ubije.

Župan sam ni bil vsega kriv, glavna hiba njegova je bila, da se je preveč ravnal po nasvetih mož, ki niso pokazali potrebne sposobnosti voditi mestno občino, še manj imeli pa politične modrosti. Ako bi bil ravnal po svoje, bi je gotovo ne bil tako daleč zavozil. Mnogo je pripomoglo, da je županstvo tako zavozilo, končno socialdemokratično in liberalno časopisje. Kdor je odkrito svaril pred nezakonitim potom, bil je črna, izdajalska, umazana duša, hujskač, županstvo pa se je zanašalo, da je na pravi poti, ko so je neizkušeni mladeniči poveljevali, ker se upira deželnemu odboru ter se ne zmeni za velik del davkoplačevalcev. Naj bi bilo vprašalo davkoplačevalce, ki plačuje občinske doklade, kaj mislijo o tem, in vsaj 206 bi se jih bilo odzvalo, da jim ni všeč delo županstva, toliko se jih je priglasilo nam: naj bi vprašala potem še druge volivce, in dolga vrsta tudi teh, ki ne plačujejo občinskih doklad, bi bila županstvu tako odkrito kakor nam povedala, da je idrijski davkoplačevalec že dosti obložen. Zveni pa tudi kakor bajka, ko čuje človek zgodbo o javnem delovanju gotovih mož: 3. aprila si izprosijo dovoljenje, da smejo najeti posojilo 60.000 K, da morejo poravnati primanjkljaj. 10. aprila pa stopijo zopet skupaj in sklenejo nanovo zazidati 40 tisoč kron, kakor bi bili 3. aprila zadeli srečko državne loterije, in niti ne mislijo naprej, da bo v l. 1908 pri rednih izdatkih treba skoro gotovo zopet trkati pri deželnem odboru za novo posojilo. Kakor otroci, ki zapravljajo denar, ker ne vedo, kako se ga zasluži.

Obsoditi moramo Gangla tudi radi njegovega farbanja, da so Oswald in tovariši pàroti izomiki ljudstva, češ, da vsled njih Idrija ne more nič storiti za omiko. Kdo pa vzdržuje Gangla in dolgo vrsto profesorjev? Ali delajo morda za vbojajme? Čemu jih občina plačuje? Kaj niso zadostne žrtve, ki jih donaja občina za izomiko, v plačilo pa davkoplačevalci požirajo očitke, da so nasprotniki kulture! O Gangl! Naravnost blaznost pa je trditi, da je Oswald ali dr. Šusteršič proti podržavljenju realke. Mi se ne bojimo podržavlje-

nja, ampak komaj čakamo, da pride do tega ter bo konec afer, o katerih bi ta ali oni nekdanjih profesorjev lahko povedal zanimivosti. Tako govorite in pišete, ker se sami bojite podržavljenja.

i Cerkveni tat. Josip Nadera s Češkega je v ponedeljek pri stranskem oltarju v župni cerkvi z limanicami iskal drobiža. Ker mu ni šlo vse po godu, je železno puščico malo privzdignil, pri tem je pa drobiž zarožljil in opozoril cerkovnika, ki je v zakristiji še nekaj pospravljaj. Ravno so bile ženske cerkev zapustile, ko so že pomedle in prah obrisale, zato je menil, da ni nobenega več v cerkvenih prostorih, a cerkovnik je naglo odprl zakristijska vrata, in tat se je ves osupnen spustil na kolena in začel se križati. Pobrjal je naglo dežnik in klobuk, pa brzih korakov hitel iz cerkve. Cerkovnik pogleda pri pušici in vidi še lep pri odprtini in takoj mu je jasno. Hiti za tatom, a že ga ni bilo več. Ore naznaniti orožnikom in ti so ravnokar videli tujega človeka iti čez most. Ubero jo za njim in ga kmalu vlove pri cestni hiši, kamor se je skril, videč orožnike za seboj. Pri sodniji je rekel, da je brezverec, ki ne veruje v nobenega boga. Ko so ga vprašali, zakaj je potem šel v cerkev, je takoj rekel, da je za starše prav goreče molil, dokler ga ni prestrašil cerkovnik. A ni mu pomagalo. Limanice je bil že proč vrgel, in drobiža, ki so ga pri njem dobili, se je držal še lep. Kadar bo v Idriji 14 dni, potem ga bodo poslali v domovino, ako še kaj hujšega ne pride na dan. Žandarmarija je namreč dognala, da ga na Češkem že iščejo radi cerkvene tatvine in najbrž je tudi že drugod si na enak način pomagal iz denarne zadrege.

i Dopisnik »Slovenskega Naroda« se nad Slovencem jezi, zakaj da molčimo o izpremembah pri naši občinski upravi in napada osebno gerenta Jos. Zazula. A o našem gospodarstvu so svoj čas v naših listih izšli temeljiti članki, ki so stvarno z dokazi navajali, kako napačno je vse. Od kraja je liberalna gospoda žugala s tožbo pred sodnijo, potem pa lepo molčala. Mi smo vedeli, da enkrat bode bruhalo na dan, ker take stvari ne morejo ostati skrite za dolgo časa, in poznali smo našo liberalno gospodo, ki si je vse upala in ne zmenila se za nobena pravila. Ako jih sedaj ta udarec tako boli, ne moremo pomagati, ker mi smo ga pričakovali vsaki čas, liberalna gospoda pa je mislila, da nad njimi ni nobene druge oblasti. Nad osebo gerentovo se spravijo, češ, da je plačan tajnik konzorcija naše čipkarske šole. Res, da je tajnik, ki sestavlja temeljita poročila c. kr. čipkarskemu tečaju na Dunaju, za kar ga je že opetovano pohvalil g. predsednik, a noben član, tudi tajnik ne, ne dobiva plačila za to. G. Zazula ima med vsemi člani največ dela in za pisarniške potrebe še iz svojega daje. Tudi njegova zasluga je, ako je pri naši čipkarski šoli tako vzgledno vse urejeno, da je prva v Avstriji.

i Radi gerenta se ne bo podržavila naša realka, toži »Narod«. Kaj še! Ko bi bilo po želji naše liberalne gospode, bi sploh nikoli do tega ne prišlo, saj je javna tajnost v Idriji, da si izvestni možje prav nič ne žele podržavljenja, ker bi s tem izgubili vpliv do proforskega osebja. Saj so sedaj celo stalno nastavljeni moči odslovili, kadar so se jim zamerile. Kdo je začel akcijo za podržavljenje in kedo jo je pospeševal, to je pač jasno. In isti faktorji bodo tudi skušali jo dovršiti v najkrajšem času.

i Zakaj je bilo toliko žandarjev v Idriji? Saj ste sami tolikrat pisali, kako ogorčenje in razdraženost vlada v Idriji,

Dalje v prilogi II.

ETERNA
Cevke in ustniki.
Višek popolnosti v izdelovanju pip
Prednosti: Snažnost, trpežnost, nizka
870 cena, užitek pri kajenju! 21
Zdravniško priporočljivo.
Dobro se povzodi.

Najboljša krma za pse je in ostane
Fattingerjev kolač za pse
ki je med vsemi krmili najboljše sestavljen in najbolj
redilen. 50 Kg K 23.—, 5 kg pošt. prosto K 320.
Fattingerjev Puppy Bisquit
za mlade pse, 50 kg K 26.—, 5 kg pošt. prosto K 350
Prospecte pošilja zastojni tovarna za pat. kolače za pse
in krmo za perutnino Wiener-Neustadt. Nad 200
prvih cen. Fattingerjeva krmila se izdelujejo pod
živinozdr. nadzorstvom. 467 26—20

NOXIN
Najboljši
Creme
za čevlje.
NOXIN
Dobi se v vseh boljših trgovinah
Zaloga pri **K. A. KREGAR, Ljubljana,**
Sv. Petra cesta št. 2.

Proti malokrvnosti
uporabljajte SCOTTOVO emulzijo, ki pomnožuje kri in tvori hitro močno in zdravo meso.
Scottova mulezija
učinkuje istotako za staro kakor mlado. Hitro boljšanje vas bo iznenadilo in zadovoljilo ter vas bo en sam poskus prepričal, kakor je že tisoče prepričal v preteku 32 let. 2249 2
Cena originalne steklenice
2 K 50 vin.
Dobi se v vseh lekarnah.

da se bode v kratkem javni mir kalil. Vlada vam je verjela in poslala orožnike, da zabranijo, ako bi res nekateri poskušali hujskati nevedno mladež k nepremišljenim korakom.

i 2500—3000 ljudi bilo je na protestnem shodu v nedeljo, tako so brzojavili v »Narod«. Ljudje so se prav smejali, kajti nad 400 oseb ni bilo navzočih in še ti so bili raznih strank. Radovednost jih je gnala, kaka »komedija« bode sedaj, ko nimamo nobene panorame ali gugalnic po 5 vinarjev na razpolago. Naj bi bil obhod po mestu, takrat bi se bilo videlo, kako malo pristašev imajo izvestni ljudje. V listih vpijete, a davkoplačevalci tudi vaše stranke, pravijo, zakaj ni že prej prišlo do preobrata, ki je bil že zdavnaj potreben. Dobro bi bilo, da je bil ves čas na odru navzoč c. kr. okr. glavar, ki je lahko udeležence preštel in poročal vladi, da sedaj ve, koliko je resnice v poročilih liberalnih in socialnodemokratskih listov.

Tedenski pregled.

Državni zbor se snide najbrž šele 24. novembra zavoljo ministrske krize. Baron Beck je odstopil s celim kabinetom. Beck je naredil veliko. Speljal je volivno reformo, rešil nagodbo z Ogrsko, začel je poddržavljati železnice in začelo se je tudi ljudsko zavarovanje. — Sedaj sestavlja baron Bienenrth novo ministrstvo. Če se mu ne posreči parlamentarno ministrstvo, pride uradniška vlada; tudi ni izključeno, da se državni zbor razpusti.

Ljudska posojilnica se je preselila v svoj novi dom nasproti »Uniona«.

Velikansko podzemsko jamo so odkrili na Opčinah pri Trstu.

Voditelji obeh slovenskih strank so se približali. V prihodnjem zasedanju državnega zbora se obe stranki združita v taktičko enoto, v kateri bosta skupno nastopali.

Umrl je starosta kranjske duhovščine, kanonik Jožef Hočevar.

Nova železnica Trebnje-Št. Janž se odpre jutri, v nedeljo, 15. novembra.

Srbija se oborožuje, tudi Turčija sili v orožje, da je zoper Bolgarijo pripravljena.

Godovi prihodnjega tedna.

Nedelja, 15. nov.: 23. ned. po binkošti. Leopold, Jedert.

Ponedeljek, 16. nov.: Edmund, Otmar.

Torek, 17. nov.: Gregor, Viktorija.

Sreda, 18. nov.: Odon, Evgen, Hilda.

Četrtek, 19. nov.: Elizabeta, Poncijan.

Petek, 20. nov.: Feliks, Edmund.

Sobota, 21. nov.: Darovanje D. M., Kolumban.

Odločilni dan.

Baron Bienenrth se je včeraj pogajal skoraj ves dan z zastopniki koalicijskih strank. Razvil jim je najprvo svoj program, priporočal novo koalicijsko vlado in izražal željo, naj bi z ozirom na politične razmere zapostavili načelna vprašanja. Ako vsaka stranka nekoliko odneha, je mogoče premirje. Bienenrthov govor je napravil na navzoče ugoden vtis. Dr. Lueger je izjavil, da bodo krščansko-socialni poslanci Axmann, dr. Pattai in dr. Schlegel proučili nemške zahteve in jih v teku časa po možnosti podpirali. Nemški poslanci s Češkega pa naj ne zahtevajo, da bi vlada že sedaj rešila vsa ta preporna vprašanja. Zato naj stranke ne ovirajo sestave nove koalicijske vlade, da ne nastane v državi nevarne zmešnjave. V istem smislu je govoril v imenu Poljakov dr. Glabinski ter Čehom in Nemcem toplo priporočal premirje. Dr. Kramar je pojasnil vzroke, ki so zahtevali demisijo čeških ministrov. Odgovarjal mu je dr. Pergelt, češ, da vlada podpira Čelhe proti Nemcem. Priljubljen mu je dr. Sylvester. Govorili so še grof Dzieduszycki, dr. Lehreiner in grof Kolovrat. Konferenca je bila ob 1. uri pretrgana do 3. ure in je trajala do pol devete ure zvečer. Ob tem času še niso bili edini in so se zbrali zopet ob deseti uri. Zadnje poročilo navaja, da so bili nekaj minut pred polnočjo še vedno zbrani. To dolgo posvetovanje priča, da niti baron Bienenrth, niti koalicijske stranke nočejo prevzeti odgovornosti za mogočo uradniško vlado. Vsa pogajanja se sučejo le o češko-nemškem vprašanju. Najtrši oreh je uradni jezik pri sodiščih. Čelhe zahtevajo, da ostanejo razmere, ki jih je ustvarila Stremayerjeva jezikovna naredba iz l. 1880, Nemci pa s tem niso zadovoljni. Morda bi bili že sinoči omogočili koalicijsko vlado, ko bi se ne bili odtegnili posvetovanjem nemški radikali. Zmernih Nemci se boje, da jim radikali padejo v hrbet in jim očitajo izdajstvo. Baron Bienenrth je večkrat posegal v razpra-

vo in opozarjal na vse vnanje razmere. Polemika med Čelhi in Nemci je bila večkrat jako ostra. Danes pa je gotovo zadnji dan pogajanj. Ako se danes ne posreči premirje med Čelhi in Nemci, sestavi baron Bienenrth takoj uradniško ministrstvo, v katerem bodo sekcijški šefi. Baron Härdtl, vodja notranjega, dr. Holzknacht pravosodnega, baron Jorkaš-Koch finančnega, dr. Rössler trgovskega, Kassera naučnega, dr. pl. Forster železniškega, dr. Pop ali baron Weiss poljedelskega in Müller ministrstva za javna dela. Ako se to zgodi, potem je parlamentarni škandal gotov.

Z Balkana.

Kralj Peter odstopi?

Iz Belgrada se poroča, da je političski položaj zelo resen. Vedno močnejši so, ki zahtevajo, naj Peter odstopi. Diplomatiški krogi pričakujejo vsak trenutek katastrofo, ki nastane, ko se izve, v kakih denarnih stiskah je kralj. Sodijo, da če kralj prostovoljno ne odstopi, bo s silo primoran, da se odpove prestolu.

Velevlasti svare Srbijo.

»Petit Parisien« poroča, da so Francoska, Angleška in Rusija nujno svetovale premišljenost in zmernost.

Angleži proti Srbiji.

»Morningpost« piše, da bi Srbi in Črnogorci prav storili, če bi ubogali dani jim svet, naj vse opuste, kar bi dalo povod, da nastopi Avstrija proti njim. Če nastopi Avstro-Ogrska neizvzvana proti njim, je gotovo, da dobe podporo ali vsaj mnogo simpatij. Nihče bi pa ne simpatizoval z izzivači evropske vojske. Srbi in Črnogorci naj ne računajo na angleško pomoč glede na uresničenje svojih idealov.

Črnogora deli orožje.

»Jenigazetta« poroča iz Skadra, da so Črnogorci razdelili orožje mohamedancem v Podgorici. Barski mohamedanci se branijo orožja, ker hočejo znati njegov namen. Mohamedanci v Dulčinju se pa branijo vzeti orožje in se hočejo izseliti.

Angleška proti srbskemu prestolonasledniku.

Angleška vlada je sporočila po svojem dunajskem poslaniku srbski vladi začudenje Angleške glede na nastop srbskega prestolonaslednika po njega povratku iz Peterburga in z ozirom na njegove izzivajoče govore ob pozdravu. — Srbsko vlado je angleško svarilo jako neprijetno zadelo in je izkušala zakriti javnosti angleški nos.

Bolgarija in Turčija.

Zadnja poročila o carigrajskih pogajanjih so tako neugodna, da računajo v Sofiji že na to, da se pogajanja prekinijo. Bolgarski vladni krogi so zato zelo razpoloženi za vojsko, kar se je pokazalo v razpravi o adresi. Dva govornika, vplivna demokrata, sta pozivala vlado, naj stori brez vmešavanja krone potrebne korake.

Grki oborožujejo v Janini.

Atenski osrednji odbor je oborožil kristjane v Janini.

Srbi pošiljajo v Cetinje bombe in dinamit.

Iz kragujevaškega državnega arzenala so poslali veliko bomb in dinamita v Cetinje, da oborože v Hercegovino namenjene črnogorske čete.

Turčija proti Srbiji in Črnogori.

Turška vlada je v Belgradu in Cetinju potom not protestirala proti zbiranju vojaštva na meji in zahtevala, da se oboroženje ustavi.

V novipazarskem sandžaku je z ozirom na nameravane poizkuse od strani Srbije udreti v Sandžak zbrana cela 18. nizamska divizija.

Turška vlada je nadalje izjavila, da obiska prestolonaslednika Jurja v Carigradu ne smatra za oportuno.

»Tanin« in »Šuraj Ummet« svarita Srbijo, »Ikdam« in »Jeni Gazeta« pa delata za Anglijo in Srbe nekoliko podpihujeta.

Notranje zmede v Srbiji.

Belgrad, 14. novembra. Popolni neuspehi srbskih odposlancev v Peterburgu, Parizu, Londonu in Rimu so povod, da se iz Niša vun širi po celi deželi živahna agitacija proti kralju Petru. Oblasti so te dni zaplenile veliko letakov, ki pozivljajo ljudstvo celo, naj se proglasi za kralja Milanov sin Djordje Kristić. Drugi so zopet za Jurja Karagiorgjevića, zarotniki se pa kralja Petra ne upajo vreči, ker ima proti njim v rokah hudo orožje. V mnogih krogih vzbuja nejevoljo, da je 12. t. m. kasacijski dvor poveljnika orožnikov podpolkovnika Vukasovića-Stibiela opro-

stil, ker so ga protizarotniki dolžili umora bratov Novakovič. Kralj Peter je v lastni palači vjetnik.

Srbske čete na bosanski meji.

Sarajevo, 14. novembra. Na bosanski meji stoji nekako 300 srbskih čet, ki so dobro oborožene in imajo tudi dosti municije. Voditelji so srbski častniki in bivši četovodje iz Makedonije. Vzlic temu si ne upajo prekoračiti meje, ker je na avstrijski strani vse dobro pripravljeno za sprejem. Četovodje je iznenadilo tudi to, da se v Bosni vkljub neštevilnim letakom, ki so se čez mejo vtihotapili, nihče ni vzdignil.

Oboroževanje.

Belgrad, 24. novembra. Vojno ministrstvo je sklenilo se še nadalje poslužiti takozvanega Krümper-sistema, to je, da vpokliče iz 1. in 2. kategorije polagoma gotovo število rezervistov, oddelek za oddekom pod orožje, jih pridrži nekako štiri tedne, dobro izuri in pošlje nato zopet domov. Na ta način se da izvežbati 225.000 mož (toliko štejeta obe kategoriji) v 20 tednih. Prvi turnus se je začel oktobra, zadnji bo prišel na vrsto po treh mesecih. Na ta način bo spomladi Srbija razpolagala z 250.000 dobro izvežbanimi vojaki, ako ne pride kaj novega vmes.

Neresnične vesti iz Bosne.

Sarajevo, 14. novembra. Vesti o nekih avstrijskih častnikih, ki so baje prosili, naj se jih premesti od srbske meje, »da ne bi prišli v položaj, da prelomijo svojo prisego«, pa so zaradi tega bili v Petrovem Varadinu takoj ustreljeni, so od konca do kraja izmišljene. V Bosni te in enake vesti vzbujajo le pomilovanje, ker so nalašč producirane, da varajo srbsko javno mnenje in opogumijo srbsko ljudstvo, ki o uspehu vojske z Avstrijo sodi jako pesimistično.

Sarajevo, 14. novembra. Na »Matin«, ki svojo raco, da so v Konjici bosanski četaši poglinali v zrak avstrijsko vojašnico, zopet ponavlja, je odgovoriti to, da je tisti dan, ko je po »Matinu« vojašnica zletela v zrak, v Konjici slučajno bil dopisnik zagrebskega »Obzora«, ki pa ni videl vojašnice v zrak zleteti. Tudi očitno prebivavstvo o tem čisto nič ne ve.

Odkod ratobornost v Srbiji.

Belgrad, 24. novembra. Vzrok, da se zopet v Srbiji strastno dela za vojsko in je celo član srbskega poslanstva v Carigradu izjavil, da bo Srbija Avstriji vojsko napovedala, je ta, da je vlada zdaj po poročilih svojih odposlanikov spoznala, oziroma je prišlo med širše kroge, da so vse velevlasti odklonile pomoč, ako se Srbija za teritorialne kompenzacije na škodo Avstrije da zavesti do kakršnihkoli korakov. Velevlasti so le izjavile, da hočejo Srbiji pomagati diplomatsko za gospodarske pridobitve ali pa za druge, ki so pripravne, da Srbiji pomagajo do ugle-da in spoštovanja. Tudi sodijo pesimistično o akciji dr. Milovanovića samega, ki v Rimu govori o tem, naj se prestolnica stalno premesti iz Belgrada v Niš in naj Srbija opusti misel na Jadransko morje, marveč teži proti egejskemu morju.

Na kaj se je nanašala akcija velesil v Belgradu.

Belgrad, 13. novembra. Iz najkompetentnejšega vira izvemo, da so Francija, Anglija, Rusija in Nemčija v Belgradu potom svojih poslancev srbsko vlado resno posvarile zlasti zaradi formacij in oboroževanja čet, namenjenih za Bosno. Resnici na ljubo se mora tudi to konstatirati, da velevlasti tega niso sro-rile na direktno zahtevo ali prošnjo Avstro-Ogrske, temveč, ker jih je Avstro-Ogrska le opozorila, da bi utegnili formacija čet za Bosno Avstrijo prisiliti do energičnih korakov, kar naj velevlasti vzamejo na znanje.

AVSTRO-OGRSKA.

Mažari proti jubilejskemu križcu.

Zaradi jubilejskega križca civilnim in državnim uslužbencem je nastal spor med avstrijsko in ogrsko vlado. Civilni uradniki zato 2. decembra ne dobe križca. V ogrsko-hrvaškem državnem zboru je pa nastal odpor proti jubilejnemu križcu. V seji dne 13. t. m. je grajal poslanec Babocsay, da je podpisal Wekerle vladarjevo pismo glede na jubilejni križec, češ, da mažarski narod nima povoda, da slavi jubilej avstrijskega cesarja. Večina je odklonila Babocsayov predlog o graji Wekerla.

Nadomestne volitve v državni zbor.

Pri nadomestnih volitvah v Kraljevih Vinohradih je med 7000 volivci volilo 4235 volivcev. Veljavnih glasovnic je bilo 4224. Dobili so: narodni socialist Jožef Slama 2054, mladočeh dr. Edvard Körner 1280,

socialni demokrat Jožef Havranek 775, realist Kunte 60 in krščanski socialce Drapalik 49 glasov. Vršni se ožja volitev med Slamo in dr. Körnerjem. Pri zadnjih volitvah je dobil mladočeh dr. Herold 1992, Slama 1424 in socialni demokrat 1331 glasov. V 127. češkem volivnem okraju so pa znatno napredovali krščanski socialisti, tako da se vrši ožja volitev med nemškim agrarcem Berndorfom in kršč. socialcem Janischem. Pri zadnjih volitvah je dobil agrarec 4857, kršč. socialce 1573 in socialni demokrat 2844 glasov.

V Inomostu je ožja volitev med nemškim liberalcem dr. Rohnom, ki je dobil 1479 glasov, in socialnim demokratom Holzhammerjem, ki je dobil 1746 glasov, kršč. socialce Kranewitter je dobil 1150 glasov, Schönererijanec Frank 285 glasov.

CESAR VILJEM IMA NEPRIJETNE DNI.

V ponedeljek se snideta v Kielu Viljem in Bülow, kjer se odloči, če Bülow še ostane kancler ali pa odstopi. Ker državni zbor noče vplivati na cesarja, da bi se ne vmešaval osebno v vladanje, hočejo to doseči po ovinkih po državah. Hamburško meščanstvo, nekaka ljudska zbornica, pozove namreč hamburški senat, naj nastopi primerno v zveznem svetu, tako, da cesar izprevidi, kako globoko obžaluje država Hamburg vsako cesarjevo osebno vmešavanje v uradno politiko in da pričakuje, da se to ne ponovi. Da varuje cesarja, je pa centum predlagal nemškemu državnemu zboru, naj vloži vlada predlog, ki ureja odgovornost kanclerja in njegovega namestnika. Viljema mora biti sram, a tega ne kaže. Javnost sklepa to iz tega, ker se cesar ogiba Berolina. Celu Bülowi listi, kakor n. pr. »Köln. Zeitung«, to grajajo. O cesarju poročajo, da se cesarjevo razpoloženje v Donaueschingenu neprestano menja. Cesar je pobit, a nenedoma zopet razposajeno vesel. Stenografsko poročilo o državnoborski torkovi seji je dobil cesar že ob 9. zvečer. Proti polnoči je pa bil cesar eno uro v brzjavni zvezi z Berlinom.

KAKO SE POLAGAJO RAČUNI NEMŠKEMU DRŽAV. ZBORU. — BÜLOW.

V nemškem državnem zboru je grajal poslanec Erzberger, ker so predložili račune iz leta 1900 šele zdaj čez osem let državnemu zboru v odobritev. V vzhodni Afriki so celo izdali nedovoljene vsote in nedovoljena dela. — Bülowov položaj je čimdalje bolj nevzdržljiv. Položaj je zelo napet. Govori se, da je Viljem nevoljen na Bülowa, ker je pričakoval, da se bo bolj potrgnil zanj kakor se je. Če je to res, ni izključeno, da dobi Bülow modro polo. Sledil bi mu najbrže general Löwenfeld.

ZA ODPRAVO SMRTNE KAZNI

se bije zdaj boj na Francoskem v zboru. Socialist Dejeanne in justični minister Briand sta se v seji 11. t. m. zavzemala za odpravo smrtne kazni, ki naj se namesti s posameznim zaporom.

AVSTRIJCA OBSOJENA V RUSIJI.

V Varšavi sta bila obsojena avstrijska socialistična časnikarja Hausten in Rotstadt v štiriletno prisilno delo, ker sta pripadala tajni socialistični zvezi.

Dnevne novice.

+ **Zlata maša sv. očeta.** V ponedeljek, dne 16. t. m., bo daroval sveti oče Pij X. zlato mašo v Rimu. Od vseh strani so že prihiteli verniki, da bodo navzoči pri tej izredni slovesnosti. Tudi kranjska dežela bo zastopana po svojem višjem pastirju, premil. g. knezoškofu, ki je pred tedni odpotoval v večno mesto z namenom, da prisostvuje temu slavlju. Celu drugoverski vladarji, ki so z Vatikanom v diplomatičnih zvezah, so poslali po svojih zastopnikih svetemu očetu častitke in razne darove. Ta teden je sprejel papež kolegij kardinalov, ki mu je korporativno častital. Vkljub naporom, ki so z njim združeni taki sprejemi, je sveti oče čil in zdrav. Zlate svete maše se udeležijo okrog 50 tisoč ljudi. Z njo bodo jubilejske slavnosti zaključene. — Milijonom vernikov, ki se bodo ta dan spominjali svetega očeta v vročih molitvah in prošnjah, da ga Vsemogočni Bog ohrani v blagor svete cerkve še mnogo let, se pridružuje tudi verno slovensko ljudstvo in kliče: Ohrani, o Gospod, svetega očeta Pija X., oživljal in osreči ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov!

+ **Shod zaupnikov S. L. S.** se vrši v ponedeljek 16. t. m. ob pol 10. uri v veliki dvorani hotela »Union«. Vhod iz Franciskanskih ulic. Vstop je dovoljen samo z vstopnicami. Vstopnice bodo reditelji pobrali. Onim gg. zaupnikom S. L. S., ki bi se radi udeležili shoda v ponedeljek, dne

16. t. m., pa morda vabil niso prejeli, se sporoča, da bodo vstopnice dobili pri vходу pred shodom.

+ **Sestanek zaupnikov ljubljanske okolice** se vrši v ponedeljek ob 9. uri v dvorani »Krščansko-socialne zveze«. Vstopnice se bodo dobile tudi pri vходу.

+ **Občinske volitve za mesto Višnja goro** so bile v četrtek, 12. t. m. V tretjem in drugem razredu so bili izvoljeni možje, ki bodo za župana volili pristaša S. L. S.

+ **Slovensko šolsko društvo v Celovcu.** »Mir« poroča: Nimamo organa, nimamo naprave, ki bi se posebej pečala z našim šolstvom in mu pomagala na noge. Vso skrb je doslej imelo le politično društvo, ki pa že po svojem sestavu ni v to poklicano in mu je odvzeta možnost, da bi se posebej in sistematično bavilo s perečim šolskim vprašanjem. Kar se je sicer za šolstvo zgodilo, je dosedaj le delo posameznih rodoljubov. Vsemu našemu šolskemu gibanju manjka sistema in smoternosti. Šolsko vprašanje pri nas ne obstoji samo v oskrbi šentrupertske in šentjakobske narodne šole. To ste sicer dve važni, pa vendar ne najvažnejši točki našega šolstva. Šolsko vprašanje za št. Rupert in št. Jakob je že rešeno in gre tam samo še za vzdrževanje obstoječih šolskih naprav. Važnejša naloga naša še čaka, kako pomagati drugod po deželi, kako spraviti šolsko vprašanje v pravi tir in ga v tem tiru tudi vzdržati. To nalogo bo v prvi vrsti prevzelo novo »Slovensko šolsko društvo v Celovcu«, kojega pravila je deželna vlada že potrdila, in ki je pčemtakem eden najvažnejših pokretov koroških Slovencev v zadnjem času. — »Mir« poroča, da se društvo ustanovi v soglasju z »Družbo sv. Cirila in Metoda«.

+ **Vzgleđna občina.** Po celi deželi bijemo boj za slovenske napise. Naša neizprosna zahteva je, da morajo biti po slovenskem delu kronovine Kranjske povsod izključno le slovenski krajevni napisi. Z isto odločnostjo pa zahtevamo tudi, da morajo vsi trgovci, vsi obrtniki in sploh vsakdo, kdor razobesi na hišo kak javen napis, imeti samo in edino slovenske javne napise. S pravim zadoščenjem pribijemo to dejstvo, da imamo na Kranjskem že občino, v kateri ni niti dvojezičnih krajevnih, niti dvojezičnih drugih javnih napisov, temveč so vsi krajevni in drugi napisi izključno le samoslovenski. Ta vzgleđna občina je narodna naša Zgornja Šiška. Upravičeno jo vsled tega stavljamo za vzgleđ ostalim našim kranjskim občinam in občanom in pričakujemo, da jo bodo posnemale vse občine in tudi vsi občani.

+ **Za pogorelce v Božjakovem** je daroval deželni glavar dvorni svetnik gosp. Fran Šuklje 50 K. Prosimo nadaljnjih darov, beda je velika!

+ **Sklad za jubilejsko napravo »Otrok« po vseh šolah na Kranjskem** je ukazal c. kr. deželni šolski svet kranjski. Dne 2. decembra t. l., ko se bo praznovala šestdesetletnica slavnega vladanja Njegovega Veličanstva, se bodo pobirali prostovoljni novčani zneski v najmanjšem znesku dveh vinarjev od vseh učencev in učenek javnih in zasebnih ljudskih in meščanskih šol, moških in ženskih učiteljskih, srednjih šol na Kranjskem, ter gojenek mestnega dekliškega liceja in mestne višje dekliške šole v Ljubljani. Nabrani denar se izroči deželni komisiji za jubilejsko napravo »Otrok« ter porabi za ustanovitev še ene sirotišnice, za ustanovitev zavetišča pravno zanemarjenih dečkov in deklic in druge enake naprave. Na Češkem so na tak način nabrali že okoli 50 tisoč kron.

+ **Papežev jubilej in zagrebško vseučilišče.** Akademski senat je sklenil, da o priliki papeževega jubileja dne 16. t. m. na vseučilišču ne bo nobenih predavanj. Gotovim naprednim dijaškim elementom pa to ni bilo povšeči ter so poslali k rektorju deputacijo, ki naj protestira proti gornji odredbi. Rektor je deputacijo prijazno sprejel, a izjavil, da se odredba nikakor ne bo ukinila, kajti vseučilišče ima bogoslovno fakulteto ter je tudi sicer mej dijaštvom mnogo prepričanih katoličanov.

+ **Kako delajo »Slomškarji« za učiteljski konvikt.** Zadnji »Tovariš« poroča, da je imelo društvo za zgradbo učiteljskega konvikta sejo, pri kateri se je sklenilo, da bo društvo založilo deset zvezkov mladinskih spisov Mišjakovega Julčka. Pozabil je pa »Tovariš« povedati, da so to spisi »Slomškarja«, g. Iv. Slapšaka. Nadalje je odbor sklenil, da založi Iv. Štrukljevo brošuro »Šola in dom« v 10.000 iztisih v prid učiteljskega konvikta. Torej zopet »Slomškarjevo« delo! To omenjamo zato, da se ne bo trdilo, da delajo samo liberalni učitelji in da ne bo trdil zopet liberalni nadučitelj g. Iv. Zupan, da »Slomškarji« ne znajo drugega, kot pobotnice podpisavati. Liberalni tovariši, posnemajte jih!

— **Kat. izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trzinu** priredi v nedeljo, 15. t. m.,

ob pol 8. zvečer v prostorih g. M. Lončarja, hotel Radecki, zabaven večer, na katerem svira društveni tamburaški zbor in se uprizori veseloigra »Občinski tepček«. Vstopnina: sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 60 vin., stojišča 30 vin.

— **Kranjsko sadje na sadni razstavi na Dunaju.** Kranjska dežela je poslala na dunajsko razstavo 12 vrst najboljših jabolk, ki so jih poslali gg. baron Apfaltrern iz Križa, grof Barbo v Rakovniku, Gorjani v Ruprčvrhu, Jan v Podhomu, kmetijska šola na Grmu, Rudež v Tolstem vrhu in Ulm v Kleveržu. Vso skupino je aranžirala kmetijska šola na Grmu, ki je razstavila nekaj sadja v ličnih košaricah, nekaj v poštnih zabojih in nekaj v večjih zabojih po 25 kg. Vsega sadja se je poslalo na Dunaj nad 400 kg. Razstavljeno sadje vzbuja po svoji lepoti splošno pozornost. Skupina je odlikovana s častno diplomom.

— **Radi »demonstraciji« v Novem mestu** sta na soboto dne 14. t. m. klicana zopet dva »hudodelca« in sicer trgovec g. Franc Kenda in časnika Lakner (zadnji že drugič).

— **Nezgoda s poštnim vozom v Novem mestu.** Ko je dne 13. t. m. poštni voz, ki pelje iz novomeškega kolodvora pošto, pripeljal do Skabernetove hiše, je jednemu konju na ledeni cesti spodrsnilo, da je padel. Niso ga mogli drugače spraviti zopet kvišku, kakor da so oba konja spregli. To je pa toliko časa trajalo, da je voz, ki je peljal pošto za dopoldanski ljubljanski vlak, vlak zamudil. Tako se je ljubljanski vlak odpeljal brez pošte.

— **Po cestah in ulicah v Novem mestu** nič ne posipajo, čeravno je vsak dopoldan po ulicah vse ledeno. Nekemu gospodu je spodrsnilo, da je padel. Seveda, najprvo naj si kdo kak ud zlomi ali se pa ubije, potem se bo že posipalo.

— **Poročil se je** g. Fran Küssel, c. kr. sodni pristav v Žužemberku, z gospodično Hermino Pehani.

— **Vinski sejm in vinarski shod** priredi kmetijska podružnica v Novem mestu dne 19. t. m., to je prihodnji četrtek, v prostorih nove hiše g. Pavčiča nasproti pošte. Shod se prične ob 9. uri zjutraj.

— **Iz časnikarstva.** Iz uredništva »Slovenskega Naroda« izstopi z novim letom g. Ante Beg, ki je postal potovalni učitelj »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

— **Društva »Abstinent«** tretji večer, v četrtek 12. novembra, je bil prav dobro obiskan. Čim večkrat je, tem boljša udeležba. Predavatelj g. župnik Kalan je govoril o naših nalogah in naših uspehih. Najbolje, da se abstinentni krožki zasnuejo po stanovih, kakor delajo tudi pri drugih narodnostih: duhovniki posebe, učitelji, dijaki, delavci, ženske. Pritegniti pa treba k sodelovanju vse, posebno tiste, katerih dolžnost je to; predvsem vlado, dalje deželni šolski svet, deželni odbor, županstva itd. Koliko skrb imajo zdaj naša glavarstva in žandarji za nemške napise po vaseh! Ko bi se toliko brigali za to, kar je res ljudstvu v korist, bi bilo bolje na svetu! Tem gospodom je treba njih dolžnost v spomin poklicati, ker sami je ne vidijo. Sodnija in sodniki se hvalevredno trudijo za varstvo zanemarjenih otrok; toda zdi se, da stvar prijemljejo pri repu mesto pri glavi. Kdo pa je kriv zanemarjenih otrok? Alkoholizem. Toda za treznostno gibanje ne kaže svetna gospoda in gosposka doslej prav nobenega smisla. — Če se bo delalo intenzivno in neprestano, bo šlo naprej kljub vsem težavam. Če smemo številkam verjeti, žganje-pitje na Kranjskem prav v zadnjih letih upada. Po podatkih državnega proračuna se je leta 1905, za 5000 K daca od žganja manj dobilo kakor prejšnje leto, in l. 1906 za 23.000 K manj kakor 1905, in v prvih štirih mesecih l. 1907 za 7000 manj kakor v enaki dobi prejšnjega leta. To nam mora dajati pogum. Zastonj že dozdaj nismo delali, četudi smo večkrat pavzirali. Seveda nas glavno delo še čaka. Pogum naj nam dajejo lepi vzgleđi, ki jih imamo na severu Evrope. Čim više gori, tem večja popolnost. Na Danskem je pri 2½ mil. prebivalcev 170.000 abstinentov, to je pičlih 7 odstot. ali vsak 15. človek; na Švedskem pri 5½ mil. prebivalcev 500.000 abstinentov, to je dobrih 9 odstotkov, ali vsak 11 človek; na Norveškem pri 2½ mil. preb. 250.000 abstinentov, to je 11 odstotkov ali vsak 9. človek. Na Finskem je sklenjena popolna prepoved alkohola. Vprašanje je: Koliko abstinentov bi v primeri s temi deželami moralo biti na Slovenskem? Hvaležna računska naloga... Prihodnji četrtek govori gđ. Jerica Pajkova. **Naj bi se jeli oglašati tudi za predavanja po deželi! Naslov »Društvo Abstinent v Ljubljani«.**

— **Škofja Loka.** Katoliško izobraževalno društvo priredi na Martinovo nedeljo 15. t. m. gledališko predstavo narodne igre s petjem »Rokovnjačič«. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina navadna.

— **Umrl je** na Dunaju na operaciji Anton Bilič, uradnik okrajnega glavarstva v Dubrovniku.

— **Prihodnji semenj v Kandiji** za govejo živino in za prašiče bo v četrtek, 19. novembra t. l. Kupci in prodajalci se uljudno vabijo.

— **Kakšno je seno, ki ga je preskrbela iz državne podpore »Zadružna zveza«?** V št. Petru na Krasu so dobili prva dva vagona sena. Seno je po izjavi vseh prav dobro in lepo. Ljudje so zelo hvaležni. Kje so sedaj oni, ki so napovedali slabo seno? Naj se pridejo prepričati in poprašati ljudi, pa bodo izvedeli ravno nasprotno, kar so sami napovedovali.

— **Predavanje na Brezjah.** Zelo zanimivo predavanje je imel v nedeljo dne 8. t. m. v kršč. soc. izobraževalnem društvu na Brezjah g. dr. Gruđen. Govoril je o francoskem gospodarstvu na Kranjskem ter o začetku tukajšnje božje poti. Dokazal je, da se je božja pot pričela l. 1809. Takrat je namreč tedanji mošenjski župnik Azbe prizidal cerkvi sv. Vida kapelico Marije pomočnice, da bi verniki v nadlogah, ki so jih pod franc. gospodstvom tiškale, iskali in dobivali pomoč in tolažbo pri Mariji, pomočnici kristjanov. Od takrat je bila majhna kapelica vedno zavetišče vsem pomoči potrebnim. — Gospod govornik je sklenil svoj govor z željo, da bi se prihodnje leto stoletnica božje poti slovesno praznovala. — Mi pa se g. profesorju srčno zahvaljujemo za njegov trud ter izražamo željo, da bi nas še večkrat razveselil s tako zanimivimi govori!

— **Svarilo.** Marija Treutler iz Gradca, ki je pred nekaj leti hodila po naših krajih in po župniščih ponujala na prodaj nove cerkvene obleke in prevzemala v »popravilo« stare paramente, hodi sedaj po senjski škofiji. Zadnji uradni list senjske škofije opozarja župnike, naj bodo oprezní ter naj tudi vernike poudči, ker se lahko zgodi, da tudi te prevari s kakimi devocijonalijami. — Ker ni izključeno, da napominana ženska poseti zopet naše kraje, meneč, da se je nanjo že pozabilo, zato svarimo že danes svoje čitatelje pred gospo Treutler.

— **Velik javen učiteljski shod** name-rava o Božiču sklicati v Ljubljano liberalno učiteljsstvo.

— **Saški kralj** se mudi na lovu v trbiški okolici.

— **Umrl je v Renčah** veleposestnik in mesar France Hebat, star 78 let.

+ **»Slovenski krščansko-socialni zvezci«** je daroval 20 kron državní in deželni poslanec g. Jaklič. Hvala!

— **Iz Vipave.** Po preteku nekaterih viharjih, sneženih dni imamo zopet lepo vreme. Sneg, ki je bil komaj pobelil, izgini je popolnoma. Burja je ponehala, jasno sije toplo solnce kakor spomladi. Ljudje spravljajo repo in druge zadnje poljske pridelke; pesa je letos vsled suše zelo slabo obrodila. Vinski kupci jeli so se polagoma oglašati, prepričavši se o izbornem vipavskem vinu.

— **Zgodnja zima** se je pojavila tudi v Istri. V Pulju kaže toplomer ničlo. Vsa višja Istra, do Buzeta, je pokrita z globokim snegom, ki je zmrazil. Tako rane zime ne pomnijo najstarejši ljudje.

— **Pomanjkanje krme v Istri.** Na buzeškem Krasu je poginilo šestero goveje živine, ker je bila premalo hranjena. To se je zgodilo še pred snegom in burjo, ko si je še uboga žival nabrala kaj suhe trave po golih rebrih. Kaj še le bo!

— **K včerajšnji notici o krasnem zvezdnem utrinku,** ki se je opazil v Kranju, dne 12. t. m., in je bil tako svetel, da se je po zemlji zasvetilo v modrikasti barvi, bi želeli od očitvidcev v Kranju in okolici še nekatere podatke. Utrinek se je tudi v Ljubljani opazil točno ob 7. uri 25 min. zvečer (srednji evropski čas). Ker se pa potrebujejo podatki še iz raznih krajev okoli Kranja, kjer se je opazil utrinek, se prosi očitvidce, da blagovolijo sporočiti (uredništvu) natančnejše podatke in odgovoriti na sledeča vprašanja, kar se bode rabilo v določitev pota tega meteorita (utrinka). 1. Kraj na nebu, kje se je zasvetil (zvezda, ozvezdje ali svetovna stran)? 2. Kraj, kjer je ugasnil (pri zvezdi, ozvezdju, ali svetovno stran)? 3. Kako velik, svetel (kakor večernica, pol ali četrtinka lune)? 4. Kake barve? 5. Ali je imel rep (kako dolg, barva, koliko časa se je opazil)? 6. Koliko časa je vsa prikazen trajala? 7. Ali se je čul kak pok, ko le je razletel (čez koliko časa)? 8. Splošen popis pojava in ali so se objekti na zemlji vsled svetlobe opazili in kako daleč, v kaki barvi? Poslati je do 25. t. m. — Prijatelji zvezdoslovja.

— **Iredenta na Reki.** Reški mestni svet je sklenil ustanoviti v podobčinah Plase, Drenova, Kozala in Tovanj štiri italijanske otroške vrtnce, dasi je prebivalstvo v teh krajih čisto hrvaško.

— **Stradalni štrajk v Zagrebu končan.** Preiskovalni sodnik je začel zaslišavati osebe, ki so v Zagrebu zaprte zavoljo velsrbske propagande. Vsled tega so vsi zaprti opustili stavko z gladom.

Štajerske novice.

š **Bivši poslanec Iv. Vošnjak**, ki je s svojo tovarno usnja v Žalcu v konkurzu, je kakor poročajo nemški listi, pobegnil v Zagreb ter ga oblasti zasledujejo. Nemški listi pišejo, da je včeraj dalo celjsko državno pravdníštvo nalog, Vošnjaka radi sleparije aretirati. V žalski posojilnici manjka več stotisoč kron. V posojilnici so napačno vodili knjige in sestavili napačne bilance. V konkurzu je po zatrdilu nemških listov tudi bivši žalski odvetnik dr. Fr. Mayer, katerega je Vošnjak silno oškodoval. Iv. Vošnjak je bil izvoljen za poslanca na priporočilo celjskih liberalcev.

š **Nemškutarji — gospodarski škodljivci našega kmeta!** Štajerski slovenski listi poročajo: Slabo mora presti našim nemškutarjem vsled slovenskega bojkota, ker so poklicali nemško in nemškutarsko časopisje na pomoč, naj jim magari z najostudnejšimi sredstvi in lažmi pomaga. In na pomoč jim je kajpada priskočil tudi ptujski »Štajerc« in sedaj trobi in laže v vsaki številki, kako neizmerno škoduje bojkot nemških trgovcev slovenskemu kmetu, češ, da Nemci nočejo več kupovati pridelkov slovenskega kmeta itd. Samobesebi umevno je to najostudnejša laž, kakor si jo more izmisliti le kak bivši anarhist in slovenski socialist, zdaj renegat in nemški politik Linhartovega kalibra, laž, preračunjena pač na to, da bi se res kak kalin vjel. Resnica je namreč ta, da ptujski šnopsarski renegatje izrabljajo letošnjo nadprodajalstvo vina v naših krajih, katere naravna posledica je počasnejši konzum, v to, da pravijo, da Nemci nočejo več kupovati slovenskega vina. Pač pa nam poročajo vinogradniki iz raznih krajev, da kupci prihajajo letos ravno tako kakor druga leta. Značilen v tem oziru in značilen za lažljivo pisavo »Štajerca« je sledeči dogodek: K Sv. Miklavžu blizu Ormoča pridejo nemški vinski kupci iz Grada. Pogode se z nekim vinogradnikom za mošt takoj od preše. Ker se je grozdje šele obiralo, je postalo možakarjem dolgčas. Vzeli so zato nek hlod in začeli vanj iz revolverjev streljati. Ko jih vinogradnik vpraša, kaj to pomeni, mu odvrnejo: »Ej, naši nemški časniki so pisali, da pridemo med razbojniško ljudstvo. Zato smo vzeli revolverje s seboj. Zdaj pa vidimo, med kako dobrim ljudstvom smo in izstreljavamo revolverje.« — Značilne in naravnost ubijajoče so te besede za nemške časopise in za njim privedeno cunjo — ptujskega »Štajerca«. Heil anarhist Linhart!

š **Umrl je** v št. Vidu pri Ptujju gosp. Jakob Illofšeg.

š **Slovensko kršč. del. društvo »Domovina«** v Gradcu je priredila prošle nedeljo Martinov večer, ki se je kaj dobro obnesel. Vsi prostori restavracije g. Ušeničnika so bili natlačeno polni. Marsikdo je moral oditi, ker ni dobil prostora. Petje, tamburanje in licitacija pečene goske je pripomoglo, da je bila zabava prav domača in neprisiljena. Tako je »Domovina« zopet za en večer združila del grškega Slovenstva, in upamo, da se bo to še večkrat zgodilo. S prihodnjo nedeljo se prično v društvu redna predavanja, ki se vrše ob nedeljah popoldne. Prostori društva so: Stiegersgasse 2, I. nadstropje.

š **Čitalnica v Brežicah** priredi v nedeljo, 15. t. m., Martinov večer z gledališko predstavo, tamburanjem in petjem.

š **Celje.** Dne 11. novembra je imel poslanec Markhl tukaj volivno zborovanje ob osmih zvečer v »Nemški hiši«. Zborovanje je bilo prav klaverno.

š **V Črešnjicah je umrl** pretečeni teden g. Alojzij Kaper v 56. letu.

š **Vsem rodoljubom**, ki prihajajo v Maribor, priporočamo brivca Ulčarja v Koroški ulici.

š **Nova topničarska vojašnica v Mariboru** v magdalenskem predmestju bo nosila ime »Nadvojvoda Viljem vojašnica« in ulica okoli nje »Viljemova Kustoca in Vis ulica«.

š **Ne pravdajte se!** Poštarica Hermína Panek v Podsredi se je pravdala lansko leto po odvetniku Zirngastu s kmetom Klakočarjem v Gorjanah zaradi nekake jarka, čeprav dotični svet po mnenju zvedencev ni bil vreden 20 kron. Pravdo je v vseh instancah zgubila in morala plačati čez 3000 K, berite tri tisoč kron, stroškov. To je Hermína Panek tako bolelo, da si je minoli četrtek prerežala žile in izkravala. Zapustila je vdovca in več nepreskrbljenih otrok. Pač žalosten konec nesrečne pravde!

š **Poročil se je** v Slov. Bistrici gospod Ferdinand Wernig, gostilničar, z gđ. Berto Kac.

š Prememba posesti. Og. Robert Diehl in Fr. Strupi sta kupila Weberjevo hišo v Novi ulici v Celju, kjer ima I. kamnoseška družba svoj obrat, za 60.000 K.

CESAR FRANC JOŽEF ČESTITAL PAPEŽU.

Cesar Franc Jožef je po posebnem odposlaništvu čestital papežu Piju X. ob njegovem jubileju. Odposlaništvo je bilo sprejeto v Vatikanu z veliko častjo. V prestolnici dvorani je zaslišal sv. Oče odposlaništvo. Knez Schwarzenberg je izročil papežu cesarjevo lastnoročno pismo in zlat, z briljanti okrašen križ.

JUGOSLOVANSKA ZVEZA.

Včeraj so se na Dunaju sešli poslanci Biankini, dr. Ploj, dr. Tresić in dr. Ivčević, kateri je poročal o svojem razgovoru z baronom Bienenrhom. Ta je obljubil dr. Ivčeviću, da vlada ne bo pozabila južnih kronovin in jih po možnosti podpirala. Izjavljali so vsi, da naj bi novo parlamentarno ministrstvo nepristransko ustrezalo političnim narodnim in gospodarskim zahtevam vseh avstrijskih narodov. Nasproti vsaki vladi bodo Jugoslovani zastopali politiko proste roke in vzdrževali prijateljske razmere z ostalimi slovanskimi strankami.

Jutri v nedeljo, dne 15. novembra
na Martinov večer
v „Rokodelski Dom“.

Ljubljanske novice.

lj Delavski shod se vrši jutri ob pol desetih v dvorani S. K. S. Z. Dnevni red: Starostno zavarovanje, političen položaj. — Vstop imajo le krščanski socialci. Somišljeniki, udeležite se shoda polnoštevilno!

lj Javno predavanje. Prihodnji torek predava v S. K. S. Z. zopet g. dr. Pegan. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

lj Pouk poljščine se vrši v »Slovenski krščansko-socialni zvezi« vsako nedeljo ob 11. uri dopoldne. Poučuje gospod dr. L. Lenart.

lj Družbinski večer »Ljubljane« bo jutri teden ob 8. uri zvečer, v nedeljo, dne 22. t. m., v veliki dvorani »Uniona«. Sodeluje »Slovenska filharmonija«. Na ta večer po dolgem odmoru zopet nastopi bivši ljubljeneč slovenskega občinstva g. Urbančič (Podgrajski), ki je bil doslej na našem odru najboljši slovenski komik. Že to bo izredno privlačna točka, poleg tega bo pa ves spored tako originalen, da se bo občinstvo gotovo najbolje zabavalo.

lj Zborovanje slovenskih katehetov, ki se je vršilo pretekli četrtek, je bilo dokaj zanimivo. Žal, da čas za občni zbor ni bil prav prikladen in je slabo vreme marsikoga zadržalo. Praktično katehezo sta imela gg. Mlakar in Barle. »Društvo slovenskih katehetov« ima točasno 355 članov; z ozirom na to častno število društvenikov bi bilo pričakovati večjega interesa za katehetsko stvar, kar so vsi govorniki opravičeno povdarjali. Natančneje poročilo o zborovanju in nastopih bo objavljeno v 12. številki »Slov. Učitelja«. — Vodstvu Lichtenurničnega zavoda izreka odobro »D. S. K.« tem potom iskreno zahvalo, ker je drage volje prepustilo lepo dvorano za zborovanje in omogočilo praktično kateheziranje v tretjem in petem razredu ondotne ljudske šole. — Nekdo izmed udeležencev je v dvorani pomotoma zamenjal klobuk. Dotični gospod naj išče svoje pravo pokrivalo v stolnem župnišču.

lj Ljubljanski športni klub naznanja, da se otvori klubovo sankališče jutri v nedeljo, dne 15. novembra t. l. in je v uporaba dovoljena klubovim članom brezplačno, nečlanom pa proti vstopnim 60 vin., dijaške vstopnice stanejo 40 h. Dnevni listki se dobivajo v Švicariji pri restavraterju Kendi, ki tudi izposojuje sanke. — Člani vporabljajo lahko začasno še lanske sezonske listke, letošnji se dostavijo članom koncem meseca. Dnevni in sezonski listki se morajo vidno nositi. Občinstvo se v lastnem interesu opozarja, da je sankanje šport, ki zahteva precejšnje vaje in izurjenosti, predvsem pa pazljivosti.

lj Poročil se bo jutri predsednik glasbenega društva »Ljubljana« gospod Fran Šturm z gdčno. Hedviko Blas. Naše najiskrenejše čestitke!

lj »Netopir« na slovenskem odru ni tako ugajal, kakor bi po svoji glasbeni priljubljenosti mogel. Tupatam je dejanje takorekoč zastajalo, zlasti izpočetka, pa tudi v 2. dejanju ni bila neka čudna desinteresanost pri oboju popolnoma premagana. Kar se posameznih igralcev tiče, se je opazalo pri tem in onem, da preveč markira, posebno gdčna. Haderbolcova s

svojo neumerjenostjo ni zadela pravega tona. Gdčna. Šipankova je bila nekoliko rezervirana, g. Povhé pa narobe. Vendar pa je s svojo živahnostjo napravil dober vtis in je uspel slonet včeraj precej le na njem. Drugače se je pokazalo, da imamo premalo operetnega oboja, ker morajo nastopati igralci, ki niso za ta genre. — Gledališče je bilo, kakor letos sploh, zelo dobro obiskano.

lj Za narodnimi damami — narodni gospodje. Mnogo se je pisalo te dni o narodnih damah in naštevajo njihove narodne grehe. Posebno gostobesedni so pri tem mnogi narodni gospodje, ki leta in leta naročujejo pri raznih nemških tvrdkah Neček, Grac, Polak na Dunaju in drugod v tujini razno drago obleko. Nemški agentje prihajajo vsako sezijo v Ljubljano, obiščejo vse urade in sprejemajo naročila narodnih gospodov. Tako odnašajo domačim obrtnikom najboljši zaslužek in tako narodni gospodje niso boljši kot narodne dame. Podpirajmo domačo obrt!

lj Koncert Godowskega. Že kot triletni deček je Godowsky kazal izredno glasbeno nadarjenost, se sistematično začel učiti glasbe s petim letom in je od devetega leta naprej že javno nastopal. Sedaj je poznan vsemu staremu in novemu svetu in vsi ga soglasno pripoznavajo za pravi čudež v klavirski igri. Koncert bo v petek, 20. novembra, v »Unionu«. Vstopnice pri gospej Češarkovi.

lj Dober znanec. Te dni je policiji in tudi ljubljanski javnosti dobro znani vrgant 53letni razvpiti Karol Spindler, rodom Ljubljančan, ki se preživlja s samim beračenjem, kljube snail tudi v Mahrovem zavodu, mimogrede pa izmaknil knjigo za nemško in laško korespondenco, katero je pa moral na poziv neke slučajno se tam nahajajoče gospe zopet odložiti in oditi praznih rok. Stari kljukec je bil tako predrzen, da je čez par dni zopet obiskal navedeni zavod. Tam so ga pri ti priliki spoznali in izročili policiji, katera ga je oddala sodišču. Potepuh je bil že dvakrat v prisilni delavnici, je zelo predrzen in nadležen berač, kaznovan pa ni bil zaradi raznih »del« nič manj kakor 31krat.

lj Znanj ljubljanski postrešček Karol Gril je vendarle rešen preganjanj radi zadnjih demonstracij. Najprej so ga aretirali, potem se je moral zagovarjati pred okrajnim sodiščem (branil ga je dr. Azman), nato so ga odstopili deželnemu sodišču, kjer so zastoj iskali dlake v jajcu, in so končno ustavili kazensko postopanje proti njemu.

lj Iz gledališke pisarne. Jutri, v nedeljo popoldne ob 3. uri se igra prvič v sezoni priljubljena narodna drama s petjem »Divji lovec«. — Zvečer se poje petič in zadnjič Puccinijeva opera »Madama Butterfly«. — V torek se ponavlja za nepar-abonente Straussova opereta »Netopir«. — V četrtek bo premijera izvirne novitete »Mati«, spisal Fran Ks. Meško.

lj Koncert seksteta na lok bo v ponedeljek zvečer v kavarni »Ilirija«. Vstopnina prosta.

lj Sprememba posesti. Trgovski poslovodja g. Jernej Šerjak ni kupil Martinčičeve hiše, ampak hišo gospe Ane dr. Repičeve v Florijanskih ulicah št. 11.

lj »Znat« je treba. Je rekel nekoč mož žalostnega spomina. »Znat« je treba« si menda misli tudi ljubljanski agent Eduard Regnard, ki je dal natisniti kuverte z lepo donečim besedilom: Slavoljub Regnard, Ljubljana. — Tako pridobiva slovenščina čast in veljavo...

lj Poučevanje sprejme učiteljska kandidatinja 4. letnika. Naslov pove uredništvo.

lj Zlat prstan z vdelanim kamnom je nekdo izgubil v Kolodvorskih ulicah. Lastnik se zglašil lahko v našem upravnistvu.

Razne stvari.

Andrée mrtev? Kapitan danskega parnika »Juga«, Storn, poroča, da je kapitan Thalker na turi po severnem Labradorju našel priprost križ z napisom »Andrée«. Pod križem je bil pokopan mrlič, poleg njega pa zaboj listin. Kje sta ostala Andréjeva spremljevalca, ni znano. Morda se bo izvedelo iz zakopanih papirjev. — Kakor znano, je hotel Andrée s Spitzbergena z balonom doseči severni tečaj. Ko je leta 1895 javnost zvedela za njegov načrt, se je kmalu nabralo potrebnih vsot in zgradilo na Spitzbergenu veliko lopo za polnitev balona, ki si ga je Andrée sam sestavil. Leta 1896 se je hotel dvigniti. Toda namero je moral opustiti, ker ni bilo vetra z južne strani. Leta 1897 je ponovil poizkus. Dne 30. junija je bil zrakoplov pripravljen za pot in dne 11. julija so se Andrée, Fränkel in Brindberg dvignili proti severu. Od te dobe se ne ve nič o junaških raziskovalcih. Če je gornja vest resnična, se bo kmalu izvedelo, kakšna usoda jih je zadela.

Milljonarica umrla od gladu. V Budimpešti je živela vdova Fleischer. Stanovala je v majhni sobici. Živela je zelo siromašno; vsak teden je samo enkrat jedla kaj toplega. Sprejemala je tudi milodare. Ta starka pa je imela v Budimpešti devet trinadstropnih hiš. Premoženje ji je upravljal neki odvetnik, ki ji je izročal stanarino; ona pa je nosila denar v hranilnico. Te dni je prišla k odvetniku. Ta ji je rekel, da dve stranki še nista plačali stanarine. Ta vest jo je strašno razburila. Naložila je odvetniku, da nemudoma oba dolžnika toži. Ko je zapustila odvetniško pisarno, se je v veži zgrudila in umrla. Zdravnik je dognal, da je umrla od gladu, razburjenje zaradi dolžne stanarine pa je katastrofo pospešilo.

PROPAD FRANCOSKEGA PREBIVAVSTVA.

Pariz, 13. novembra. Danes je razdelil v zbornici poročevalec poslanec Gervais poročilo o vojnem proračunu. Gervais povdarja, da je letos 210.000 novincev, dočim jih je lani bilo 215.000; leta 1912 jih bo, če gre stvar tako naprej, 204.000, leta 1928 pa le 182.000. Vsled tega je letos efektivnega vojaštva 433.000, dočim ga je lani bilo 457.000; prihodnje leto ga bo 417 tisoč, leta 1926 nič več kot 380.000. Kot pripomoček svetuje poročevalec, da se izkuša pridržati več vojakov, da služijo dalje in da uvede splošna vojna dolžnost tudi v Alžiru.

Telefonska in brzojavna poročila.

URADNIŠKO MINISTRSTVO.

Dunaj, 14. nov. (Uradno.) Včerajšnja posvetovanja strank pri Bienenrhu so trajala 18 ur. V nekaterih točkah so se dosegla zblizanja, v celem kompleksu sporov vprašanj se pa ni moglo doseči takega sporazumljenja, da bi zadoščalo za podlago parlamentarnega koalicijskega kabineta. Vsi voditelji strank so pa povdarjali potrebo parlamentarnega koalicijskega ministrstva ter naprosili Bienenrha, naj po sestavi prehodnega kabineta, ki ga sedaj Bienenrth sestavi, vse svoje moči zastavi v to, da se kolikor hitro mogoče dobi podlago za sestavo parlamentarnega koalicijskega kabineta.

Dunaj, 14. novembra. Posvetovanja voditeljev strank so pri Bienenrhu trajala do 4. ure zjutraj. Poizkus sestaviti parlamentarno ministrstvo, je ponesrečil. Mladočehi, del čeških agrarcev in češki Nemci nikakor v sedanjem položaju niso hoteli vstopiti v kabinet. Jutrišnja »Wiener Zeitung« priobči imena uradniškega ministrstva. Predsedstvo in notranje ministrstvo bo imel Bienenrth. Uradniško ministrstvo bodo tvorili sekcijski šefi: poljedelstvo Pop (Čeh); javna dela grof Wickenburg; naučno ministrstvo vitez Kaniara (Čeh); finance Jorkasch Koch; železnice vitez Horster; trgovino vitez Roesler; justico vitez Holzknicht. Vsled Bienenrthovih prizadevanj imenujejo Čehi, Poljaki in Nemci v ta uradniški kabinet kot ministre rojake parlamentarce: Poljaki Abrahamovicza, Čehi dr. Začka (moravski Staročeh), Nemci dr. Schreinerja (agrarec). Takoj se bodo nadaljevala prizadevanja, da se če le mogoče od 1. januarja sestavi parlamentarno ministrstvo. Mnenja, koliko naj se dovoli uradniškemu ministrstvu, so različna. Večina je voljna dovoliti le proračunski provizorij in rešiti predlog o Bosni.

Dunaj, 14. nov. V češkem »Narodnem klubu«, v katerem so Mladočehi, agrarci in katoliški narodnjaki, so bili danes jako burni prizori, ker so Mladočehi nastopili proti katoliško-narodni stranki.

SLOVANSKA PARLAMENTARNA KOMISIJA.

Dunaj, 14. nov. V nekaterih slovanskih parlamentarnih krogih se zagovarja misel, ustvariti proti nemškim težnjam v parlamentu slovansko parlamentarno komisijo.

NEMCI SE ORGANIZIRAJO.

Celovec, 14. nov. Jutri se tukaj ustanovi nemški »Volksrat« za Koroško, ki stopi v zvezo z nemškima »Volksratoma« na Spodnjem Štajerskem in Kranjskem.

KOŠUT IN ŽELEZNIČARJI.

Budimpešta, 14. nov. Minister trgovine, Košut, je prepovedal železničarjem čitati »Hrvatskega železničarja« in hrvatske politične liste.

NOVA ARETACIJA NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 14. nov. Trgovca Štefana Kalembarja v Korenici so obdolžili vele-srbske zarote in ga aretirali.

ZAPRTI SRBI ZAČELI STRADATI.

Zagreb, 14. nov. Predvčeršnjim so prenesli v bolnišnico zaprtega učitelja Tomo Oblakovića, ki osem dni ni sprejemal hrane in je docela oslabil. Tudi zaprti Gaić stavka z gladom. Dne 13. t. m. so

prenesli v bolnišnico stradalajočega Petra Vujadija, Trbuhovića in Kočak nista že od nedelje ničesar povžila.

VELIKI KNEZ ALEKSIJ NA SMRTNI POSTELJI.

Pariz, 14. nov. Veliki knez Aleksij umira. Oslabelo mu je srce in unela so se mu pljuča.

KITAJSKI CESAR UMRL, CESARICA UMIRA.

Peking, 14. nov. Včeraj so objavili cesarski edikt, ki razglašja princa Čuna regentom. Njegov sin je imenovan prestolonaslednikom. Umirajočega cesarja so popoldne prenesli v mrtvaško sobo. Člani velikega sveta so se zbrali v palači. Cesarica-vdova se je onesvestila.

New-York, 14. nov. Glasom poročil iz Pekinga leži tudi cesarica na smrtni postelji. Sin regenta Čuna, Oagi, je bil vzgoben na cesarskem dvoru. Sodi se, da on zasede prestol. Njegov oče bo viceregent.

SRBSKI LISTI DEMENTIRAJO IZMIŠLJOTINE.

Belgrad, 13. novembra. »Odjek« izjavlja, da so vse vesti o dezertaciji avstro-ogrskih vojakov v Srbijo neresnične.

Umrljivost otrok grozno narašča v naših deželah. Moderne, nervozne in slabotne matere rode slabotne otroke in če ne skrbe v polni meri za ojačenje otrokovega organizma mehaničnim potom, slabi otrok in če tudi ostane pri življenju, ni dovolj močan za življenske boje.

Zatorej ne moremo dovolj priporočati staršem Ferromanganin, sredstvo, ki vsebuje železo in mangan v zaželeni meri in zato čudovito učinkuje na rast in razvoj otroka. Že nekoliko dni po vporabi se zboljša tek in splošna počutnost ter se zabrani otroške bolezni, ki so v strah vsaki materi. Tudi odrasli, posebno nervozni malokrvni, kateri slabo prebavljajo ali trpe vsled nerednega krvnega toka, vporabljajo Ferromanganin z izvrstnim uspehom.

Okrajni zdravnik dr. W. V. piše: »Malokrvnim in bledoličnim bolnikom predpisujem najraje Ferromanganin, kakor tudi škrofeljastim otrokom. Otroka jači, jim daje kri in barvo in zboljša tek v najkrajšem času.« Cena steklenice 3 K 50 vin. Pri nakupu naj se pazi na ime »Ferromanganin« ter varstveno znamko »dekličino glavo« in naj se vsi drugi enaki proizvodi zavrnejo. Dobi se v vseh lekarnah, gotovo v sledečih ljubljanskih lekarnah: »Pri Mariji Pomagaj« na Resljevi cesti 1; »Pri angelju« na Dunajski cesti in »Pri zlatem jelenu« na Marjinem trgu; v večji množini »Schwanen-Apotheke« Dunaj, I., Schottenring 14.

Opozorjamo na današnji inserat »Odpremnega in komisijalnega društva »Balkan« v Trstu«. Zlasti priporočamo našim veletržcem, ki se bavijo tudi z importom in eksportom preko Trsta, to slovansko tvrdko, ki nudi v svojem poslovanju najkulantnejše pogoje.

Opozorjamo na današnji oglas gosp. vrtnarja Ant. Bajca pod Trančo.

Spretno vlagavko sprejme takoj „Kas: toliška tiskarna“.

Jasno glavo! 84
zdravo sp. nje, močne živce imamo, kar poznamo s z. »Elafluid« Dvanastorica za poskusno b. K. franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubi, Elsa trg 16 (Hrvaško.) Marian.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306·2 m, sred. zračni tlak 736·0 mm.

Dni	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
13	9. zveč.	741·2	—5·2	sl. jug	megla	
14	7. zjut.	40·0	—6·6	brezvetr.		0·0
	2. pop	39·7	0·4	sl. jug	jasno	

Srednja včerajšnja temp. —3·5°, norm. 4·1°.

IZJAVA.

Podpisani Martin Šubic, posestnik na Žirovskem vrhu št. 46. obžalujem, da sem zapeljan po svojih somišljenikih, sramotil dne 6. in 19. kimovca letos gospo Ivanka Kržišnik iz Stare vasi št. 41. in gospodično Francisko Oblak iz Nove vasi št. 20. ter priznam, da sta imenovani v zasebnem življenju na najboljšem glasu ter, da je bil tudi nju javen nastop v sokolski opravi bodi-si na prostem, bodi-si v Sokolskem domu v Žireh, bodi-si kjerkoli v vsakem osobito pa v moralnem oziru vedno povse dostojen.

3001 1—1 Martin Šubic.

Potrjim srcem javljam, da je Bogu Vsega močnemu dopadlo, poklicati k sebi našo preljubljeno soprogo, najdražjo mater in sestro, nepozabno staro mater in teto, preblagorodno gospo

Marijo Vaupotič

c. k. viš. okraj. zdravnik soprogo

ki je preminula v četrtek, dne 12. novembra, ob 3^{1/4} uri popoldne, v 59 letu svoje dobe, po dolgi, mučni bolezni, previdenassv. zakramenti za umirajoče. Pogreb predrage pokojne bude v soboto, dne 14. novembra ob 4 uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

V Novem mestu, 12. nov. 1908.

Žalujoči ostali.

IZJAVA.

3005 1-1

V „Slovenskem Narodu“ je nekdo priobčil notico, v kateri se mi hoče škodovati s trditvijo, da sta moja pravna zastopnika dr. Evgen Ambrositsch in dr. Ferdinand Eger. Izjavljam, da nikdar nisem imel za svojega pravnega zastopnika dr. Egerja, da pa sem v pravdi proti Perdanu in Smoletu pooblastil pred 20. septembrom dr. Ambrositscha, da me v pravdi zastopa, ker slovenski odvetniki, katere sem zato naprosil, niso hoteli pravde prevzeti. Ni lepo, da se hoče na tak način domačina uničevati in to mogoče na podlagi sumničenj konkurence.

PETER MATELIČ

posestnik in podjetnik zavoda za plakatiranje in snazhenje stanovanj.

Trgovina s papirjem in galanterijskim blagom v Ljubljani

se prodaja

pod ugodnimi pogoji vsled bolezni. Poizve 2954 se pri upravnistvu „Slovenca“. 1-3

Sodi.

Več vrst sodov ima napredaj A. REPIČ, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

Dve spretni šivilji

se takoj sprejmeta v stalno delo v modnem salonu.

Josipina Šetino

Wolfve ulice št. 5.

2992 3-2

Še skoro nov

gramofon

zelo pripraven za gostilno, se ceno prodaja. Naslov pove uprava lista. 3002 3-1

Izdelane postelje

iz rdečega posteljnega inleta. Prav dobro napolnjene. Pernica ali blazina 180 cm dolga, 116 cm široka K 10—, 12—, 15— in 18—; 2 metra dolga, 140 cm široka K 14—, 16—, K 18—, 21—. Zglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 3—, 3-50 in 4—; 50 cm dolg, 70 cm širok K 4-50 in 5-60. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. Tridelni modroci iz žime za eno posteljo K 27—, boljši K 33—. Pošilja se poštne prosto po povzetju od K 10— naprej. — Zamenja ali nazaj se vzame proti povrnitvi poštnih stroškov. 2909

BENEDIKT SACHSEL, Lobes 910 pri Plznu, Češko.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 2973 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastonj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Otvoritev češke budjeviške pivnice.

Vljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem otvorila restavracijo

češke budjeviške pivnice

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 26 (prej „Golobček“).

Za izvrstno češko (ne nemško) budjeviško pivo, najboljša dolenska in štajerska vina, dobro meščansko kuhinjo je skrbjeno.

Abonenti se sprejemajo za opoldansko ali pa tudi za celodnevno hrano.

Pivo v steklenicah se pošilja pri naročitvi 25 steklenic brezplačno na dom.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Kavčič prej plač. natakara v „Švicariji“ in natakara v hotelu „Union“.

2869 3-1

Služba organista in cerkvenika

je izpraznjena, prednost ima samec in rokodelce. Kje? pove uprava „Slovenca“. — Plačilo po dogovoru. 2935 3-3

Lancaster od K 26—, Flobert-puške od K 8-50, pištole od K 2-50, samokresi od K 5—, :: Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko. ::

F. DUŠEK v Opočno šte. 77 1631 Češko. 19

Stanovanje

s 3 sobami, kuhinjo in vsemi pritliklinami se odda mirni stranki v Florijanskih ulicah za februar. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro „Stanovanje“ 40. 2955 3-3

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istra posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih udov. Cena je nizka. Vino je bele, rudeče in črne boje; kakovost izborna. 2818 10-6

Zastonj

se porabijo vsako leto milijoni za zdravljenja in gotovo se poskusijo vsakovrstna sredstva kakor kopeli, masaže, vribanja itd. in ravno oni način zdravljenja, s katerim so dosegli zlasti v zadnjih letih znatne uspehe, namreč zdravljenje potom elektrike, se v največ slučajih na veliko škodo bolnikov premalo vpoštevata in to le raditega, ker večina bolnikov ne pozna takega pripravnega in vspešnega samozdravljenja. Svetujemo torej vsakemu bolniku, zlasti takim, ki jih mučijo nervoznost, nevrastenija, revmatizem, bolezni v križu in glavi, želodčne in črevesne slabosti, onemoglost srca, ohromelosti in vseh vrst slabosti, dalje razne ženske bolezni, da pošlje spodnji kupon na naš naslov, in mi mu dopošljemo takoj 64 strani obsegajočo ilustrirano

knjigo brezplačno razprava o moderni elektroterapiji. gratis in franko.

Elektroterapevtska ordinacija, Dunaj. I. Schwangasse šte. 1. s/3. I. n.

Kupon za brezplačno knjigo.

15. nov. 1908.

Na

elektroterapevtsko ordinacijo na Dunaju, Schwangasse 1, s/3. I. nadstr.

Prosim pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne Elektro-Therapie“ gratis in franko pod zaprto kuverto. 2907 1-1

Ime:

Naslov:

Čudež industrije

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgoji proti mejnemu plačilu deavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

K 13-80 in sicer:

- 6 kom. najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebr. vilic iz enega komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavinskih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebr. zajemalica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čajšč za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinjša spalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo K 13-80.

Vseh teh 42 predmetov je povprečno stalo K 80— ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni K 13-80. Američansko pat. srebro je znano, je skozinskozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leti inerantne temelji na nikakršni steptarji, zavezuem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladno kot prekrasno

božično in novoletno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo. Dobiva se edino le v

A. Hirschberg-a

eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 S. L.

Telefon 14597

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje. — Čistilni prašek za njo 30 vin — Pristno le z zraven natisnjeno verstveno znamko (zdrava kovina). — Izvleček iz pohvalnih pism: Bil sem s pošiljavo krasno garnituro jako zadovoljen. Ljubljana. Oton Bartusch, c. kr. stotnik v 27 pešpolku. — S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru. — Ker je vaša garnitura v gospodinstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še eno. Šent Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okružni in tovarniški zdravnik. — S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Mihael Kovačević, ravatelj pomožn. uradav dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevo, 22. oktobra 1904. 2985 5-1

Trgovski sotrudnik in praktikant

se sprejme v manufakturno trgovino na debelo. — Naslov pri upravi „Slovenca“. 3010 3-1

Išče se za skladiščarja

priden, pošten, marljiv, močan, ako mogoče vojaščine prost mladenič, iz boljše hiše, ki je vaje vsakega dela. 3012 3-1

F. Dolenz, Kranj.

Vabito vinski poskušnjo

:: združeno z domačo prosto zabavo ::

ki se vrši

na Martinovo nedeljo, 15. t. m. v gosliniških prostorih I. Kotnika, Opekarska cesta šte. 21.

K obilni udeležbi vabi gostilničar.

Hiša na prodaj

Hiša z osmimi stanovanji in prodajalno, mesnico, ledenico, 3 kleti, hlevom, podom in vrtom se takoj prodaja. Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 3009 3-1

Razpisuje se služba

organista in cerkovnika

v Škofji Loki. Plača 1200 K. Nastop 15. decembra. 3007 3-1

Župni ura: v Škofji Loki, 13. novembra 1908.

Pozor! Pozor!

V kavarni „Ilirija“

Kolodvorske ulice

je vsak ponedeljek

KONCERT

sesteta na lok.

Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

Za obilen obisk se priporoča

3008 3-1 Štefan Miholič.

Imate li doraslo hčerko?

Naročite ji najcenejše in najlepše tkano blago lastnih tovarn. izdelkov: barhenta, flanele, damasta, gradla, kanafasa, najmodernejšega blaga za damske kostume, itd., vse po najnižjih cenah lastnega tovarniškega izdelka pri trdki

František Mejdr,

strojna tiskalica in razpošiljalnica v Usti na Orlic, Hutvalet št. 38, Češko.

Opreme za neveste.

Naredite ji veselje in kupite ji opremo!

Polom v litjski predilnici.

(Dopis.)

Že 14 dni sem je delavstvo v litjski predilnici strašno razburjeno. Najrazličnejše govorice se širijo, da tovarna propada, da ji grozi bankrot, da bo vse delavstvo odpuščeno itd. Ni čuda, če je delavstvo skrajno obupano. Če se govorica uresniči, je zdaj na zimo več kot 400 delavcev z družinami brez kruha na cesti. Ker nihče ne ve gotovega in tovarniško vodstvo vsem dvoumno odgovarja, beležimo samo dejstva. Še pred 14 dnevi so pisali časopisi, da je litjska predilnica pred konkurzom, pasiva da neki znašajo čez dva milijona kron. Precej nato je trboveljska družba odpovedala premog, zastopniki raznih tvrdk, ki so prizadete pri Švarcovem konsumu, so prišli osebno po svoje terjatve, pa vodstvo jih je odpravilo z izgovorom, da nima nič denarja. Imela bi slediti rubežen, pa tovarna je razila na vseh potih, kod in kdaj se bliža sodni zastopnik; kakor hitro so ga zagledali, so pred časom, na hitro spodili delavstvo s tovarne, sodnemu zastopniku pa pred nosom vrata zaprli.

Ta igra se je baže parkrat ponavljala. Umevno je, da se je delavstvo vsled takih komedij razburjalo, balo se je za svojo plačo in kar trumoma so zahtevali obračun, češ, danes ali jutri smo na cesti, bolje da si prej preskrbimo dela. Zopet drugi so ostali pri vsem tem hladni, morda iz obupa, češ, to ni mogoče, da bi taka tovarna propadla.

Ali ta teden je Švarc dan za dnem, dvorano za dvorano iznenadil z odpustom čez 14 dni, le nekatere osebe je pridržal; tako je zdaj večina delavstva zahvaljena. Ostali pa tudi ne vedo, pri čem da so. Na zahteveva pojasnila vodstvo niti ne odgovarja ali pa delavce odpravlja z izgovorom, da naj čez 14 dni pridejo vprašat. Čudno je pa, da predelavci in delavke niso odpuščeni, mojstri in pisarniško osebje tudi ne; če pa kdo od teh zahteva obračun, ga niti ne dobi. Tudi se čuje, da vodstvo nove delavke sprejema in pravi nekaterim čez 14 dni priti delat, drugim čez 1 mesec. Dalje čujemo, da tovarna naproša župnike po deželi, naj na prižnicah (!) oznanijo, da tovarna sprejme mlade delavke do 18 let v delo s popolno oskrbo. Torej zmešnjava nad zmešnjavo! To so suha dejstva, komentar sledi!

Begunjski neodolniki.

Iz Begunj pri Cerknici se nam piše: Evo odrešenikov ljudstva! Prišli so na dan, vstali iz spanja. Sedem in pol jih je v celi fari kakor sami pravijo. Z zabavljanjem čez duhovnike in S. L. S. niso dosegli ničesar, vedno bolj so gazili v blato. Bilo jih je pred časom zelo veliko, toda dan za dnem se je njih armada manjšala, srečno so prijadrali tako daleč, da jih je danes še sedem in pol. In ta peščica hoče rešiti ljudstvo! Smešno! Ustanovili so »kmečko hranilnico«, dasiravno imamo v Cerknici dve. Pravijo, da so nepristranski, da politke ne bodo gojili. In če pomislimo, da je nove hranilnice načelnik malenski Jurij, njegov namestnik Strgulčev Janez, v odboru pa Mihec, Knap, Žitnik, Lovko ter vsestransko srce Kabajevo, potem nam je vse jasno. Toda premalo jih je; odbor so si izbrali med seboj, nadzorništva pa ne morejo ter love naše može in jih prosjačijo, naj za božjo voljo kdo k tej »kasi«

pristopi, sicer ne morejo dobiti nadzorništva. Toda naši može v Menešiji so trdne korenine, noben se ne bode vjel na te limanice. Naj hranilnico, katera je in ostane mrtvo rojeno dete, vodijo sami, naši može ne bodo v taki družbi. V šoli bo tedaj to ognjišče liberalcev. Nismo nasprotni združništvu, saj smo mi Menišovci vedno bili med prvimi, ko smo podpirali združno gibanje.

Toda odločno pa moramo protestirati, da bi se v šoli s to »kaso« vlekel liberalizem iz blata. Solo smo zidali vsi, in ne dopustimo tega!

Da bi za 7 in pol liberalcev bila šola najprimernejši prostor, tega mi ne moremo mirno trpeti in pozivljamo visoki deželni šolski svet, naj take sestanke liberalcev v šoli naravnost prepove. Menišija je razun 7 in pol ljudi vsa v taboru S. L. S., in zato se zna kaj zgoditi, kar naj si pa provzročitelji sebi pripišejo.

Ker ni o tem danes še zadnja beseda izpregovorjena, rečemo samo toliko: Može, ne dajte se vjeti na liberalne limanice, nova »kasa« je od tal do vrha liberalna.

Naposled omenjamo še to-le: Odbor nove »kase« agitira posebno s tem, da hoče za člane naročevati različna samena, gnojila, gospodarske potrebščine in drugo.

Povdarjamo, da to ni noben resen namen, namen je le loviti naše ljudi! Hranilnica in posojilnica v Cerknici vsakemu članu radevolje preskrbi različne gospodarske potrebščine, ker je tudi dosedaj ustregla vsakemu, kdor je le hotel.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznano kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd., cena 80 v; K 1-40 in K 2- se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elizabetsgasse šte. 8 nova.
Dnevno razpošiljanje. 3557 42-1

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584.

RUDOLF GEBURTH

c. kr. dvor. mašinst

DUNAJ (WIEN), VII, KAISERSTRASSE 71
na voglu Burggasse.

Največja zaloga **vsakovrstnih peči** za vsako porabo od navadne do najfinejše in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane. **Peči za trajno kurjavo za premog.** Okrogle peči za regulirati od 15 K višje. **Zaloga gnišč, šteditnikov in strojnih ognjišč.** **Najboljše plinovne peči, kamini** črni in email. **Železne peči s pečnicami** za dve ali tri sobe.

Patent-vložki za glinaste peči.
Sušilnice.
Kuhalne peči. 2034 20-2

Zahtevajte brezplačno dopisilistev mojega flust oenika z nad 1000 slikami. Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vrati nazaj za popolni znesek. Slike 1/2, nav. velikosti.

St. 366	srebrna dam-	aka remont. gl. 8-54
St. 322	srebrna moška	remont. 8-54
St. 337	srebrna s sidro	15 kamnov 8-54
	dvojni plašč	6-54
St. 341,	srebrna s sidro	dvojniplašč 15 kamnov, posebno močna 7-9-54

Anton Kliffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Iztvo v vse dežele. Maribor L. 5., stajarske.

Trgovski sotrudnik

izvežban **manufakturišt**, dobi stalno službo v neki tukajšnji trgovini. Ponudbe z referencami in fotografijo, ki se vrne, do (incl.) 14. novembra na upravo tega lista pod »Sotrudnik 1. januar«. 2-49 6-5

Hiša v Ljubljani

se prod. Tista je enonadstropna z več stanovanji in ograjenim vrtom. Več pove **M. V. posestnica, Privoz št. 17.,** ali **Prule št. 4.** 2882 3-3

Novosti!

Znamenito!

Zakonito zajamčeno. Registriran vzorec.

briljantno angel zvonilo za božično drevo št. 1

popolnoma iz kovine s 6 pozlač. angelci 30 cm vis. Ne-
zdravljiv vrh bož. drevesca. Garantira se za funkcijon-
ranje. Najlepši in najnovejši okras bož. drevesca, ki ga
naj ne pogreša nobena kršč. družina.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrši gonilno kolo, nanje pritrjeni iz-
boljšani jekleni betički pa udar-
jajo na troje zvon-
cev in blagovon-
čno, srebrnočisto
zvočenje zadoni,
mlado in staro
prestavljajoč v
božično blaženost.
Kos stane s kar-
tonom in navodil-
om vred proti
naprej vposlanim
K 1-50

3 kosi	K 4-50
4	5-20
6 kosov	7-50
9	10-80
12	13-50
24	26-50

Po poštnem po-
vzetju 2 vin. več.

Št. 2. Ravnotisto
angelsko zvonilo
za božično drev-
vesce, izvršeno
veelelegantno in
posebno fino po-
nikljano, s sukanimi stebrič za zvonce in treni prekrasno
zrečmi srebr. lametastimi rožami, ki potam, ko so pri-
žgane sveče, prekrasno odsevajo, kos s kart. in navod.
vred naprej poslano **K 2-50**

3 kosi	K 5-50	9 kosov	K 15-50
4	7-25	12	20-25
6 kosov	10-50	24	39-50

Po poštnem povzetju 20 vin. več.

Pri naročitvi več kosov gorenjih zvonil dobi vsak naroč-
nik 10 kosov izbranih umetno izgotovljenih razglednic,
med temi božične in noveletne, ki jih prodajajo povsod
po 10-12 vin. 722 7 1

Zamena dovoljena ali denar nazaj, zato nikar riziko.
Naročila naj se pravočasno naslovijo na:
C. in kr. dvor. založ. HANNS KONRAD, Brück 1878, Češko.
Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog, katerega do-
posljem zastoj in poštne prosto.

Lepa DELAVNICA

pripravna za kakega obrtnika, in hlev se odda v najem v Prulah. Poizve se pri g. **Al. Vodniku**, kamnoseku v Ljubljani. 2664 6

SODE stare in nove, velike in majhne ima na prodaj

I. BUGGENIG, Ljubljana
Cesta na Rudolfovo železnico št. 5.
2779 3-3

Kavarna!

V Sp. Šiški se bode dala s 1. sušcem 1909, lepa, povsem na novo in moderno opremljena **kavarna** z vsemi drugimi prostori in vrtom **v najem**. Natančnejša pojasnila daje g. **Viktor Bolaffio, veletrgo-** vina z vinom n žganjem v Sp. Šiški. 2960 3-3

Trgovina vina iz lastnega vinograda

Sv. Petra nasip 37 poleg jubilejnega mostu **prodaja pristno gorisko vino iz Brd v steklenicah. Pristna rebula** 2956 3-3

po 32 v 1/2 litra in na debelo zelo po ceni.

Proti katarom

sopilnih organ v, pri nahodu, bri-
pavosti in vratnih oteklinah zdrav-
niško priporočena je 88 12 II.

MATTONLEV GIESSHÜBLER

alkalična kislina

katera se z vspehom rabi sama ali pome-
šana z gorkim mlekom.

Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in po-
mirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in
se v tacih slučajih posebno dobro obnese.

Iztvrek: **Giesshübl Sauerbrunn**,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospektiastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Lasseniku**-
Ljubljana 114 52-44

Dve hiši

se prodaja. Poizve se na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana. 1687 9

!Stojte! No smatrate

Ceres jedilno mast

iz (kokosovih orehov)

za najboljšo? „Ceres“ mast ni le naj-
inejša in najčistejša, ampak tudi naj-
cenejša in najizdatnejša mast, kar jih
poznam.

PREPRIČAJTE SE

da dobite najcenejšo in najboljšo
blago samo pri trvdki

2013 1

František Mejd

Strojna tkalnica in
odposiljalnica

barhenti,
damaski,
gradli, kana-
asi, kretoni, cefiri
itd, vse po najnižjih
cenah lastne tovarne,
in zahtevajte povsod

NOVO PLATNO

z narodnim kolkom.

Kos 23 m za K 16 franko.

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora obleke in površnike,
zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke
kakor najmodnejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukić**

Pred škofijo šte. 19.

2811 14

Opr. št. E 2870/08
3

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 27. oktobra 1908. opravilna številka E 2870/8/3 se prodado
dne 16. in 17. novembra 1909.

dopol. ob 9. uri v **Selenburgovih ul. 6., Soteski 6. in Sodnijskih ul. 12.**

na javni dražbi:

puške, revol. erji, lovska oprava, patroni, l blagajna, l panorama,
l zlata ura z verižico, sobna oprava i. dr. i. dr.

Reči se smejo ogledati dne 16. in 17. novembra 1908. v času med 9. in 1/2 10. uro
dopoldne v imenovanih krajih.

C. kr. okrajna sodnija Ljubljana, oddelek V.
dne 27. oktobra 1908.

!! Prvo slovensko !!
 c. kr. oblastveno potrjeno 18 83
učilišče za kirojno risanje
Franja Jesih
 Ljubljana, Stari trg št. 28.
 ● Dobi se tudi kraj po životni meri. ●

Vedno
 je nelepa in nadležna
KORPULENCA
 Englisch Breakfast Tea
suši izredno, je zdrava in prijetnega okusa. 2143 6
 Edno pristna zavita v liče pri
Einhornapotheke v Welsu
 Gorenje Avstrijsko.
 1 zavoje K 3—; dvojni zavoje K 5-50; za poskušnjo K 1-50; poštnina posebej.

modna trgovina
 na Gorenjskem se radi
 rodbinskih razmer odda. Gotovine 10.000. Resne ponudbe pod šifro „trgovina“ na upravnishvo „Slovenca“. 2981 3—3

Umetnijski zavod
 za slikanje na steklo
B. SKARDA v Brnu.
 Izdeluje zlasti:
 cekevrena okna
 ružične izviršive.
 Centri in strokovni svet brezplačno.
 Študijske slike in portreti darili

Patniki v Ameriko
 Nateri želijo dobro, po ceni in
 razumljivo potovati naj se obrnejo
 na
Simona Hmetetka
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
 Kletarski Poslušala dejo se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Službo prodajalke
 išče v papirni ter trgovini z mešanim blagom dobro izurjena gospodična. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod šifro »Prodajalka« na upravnišvo Slovenca. 2917 3—3

Krasna
BLUZE
 najlepša izbira v svetu in v drugem modernem
 z z blaga tudi po meri. z z z z
 Vsekovrsta
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE
 po najnižjih cenah.
M. KRISTOVIČ poroč. RUČAR
 Ljubljana, Stari trg št. 28.

Izredna prilika za nakup!
Kompleten plinov motor
 (Sauggas-Anlage) posebno primeren za elektriški obrat, 12 HP., šele 11/2 leta v obratu, se ceno **proda** radi povečanja podjetja. Ogleda se lahko vsak čas v obratu nekje na Spodnjem Štajerskem. Vprašanja naj se pošiljajo pod šifro „Sauggas-Anlage“ na upravo tega lista.

Pozor! Slovenska modna trgovina **Slovenec!**
 modni salon za moderne damske klobuke
A. VIVOD-MOZETIČ, Ljubljana
 Stari trg 21, filijalka v **KRANJU** na Glavnem trgu
 se najvdanejšje priporoča velecenjenim damam.
Klobuke sprejemam v popravilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem zopet 2931 3—3
otvoril staroznano gostilno
 v lastni hiši na Sv. Petra oesti šte. 85.
 Na razpolago bodem imel izvrstna vina ter mrzla in gorka jedila. Priporočam se vsem znancem in prijateljem za mnogobrojni obisk.
Ivan Počivalnik.

Naznanilo. 2975 3—1
 Slav. občinstvu si ušojam naznaniti, da sem otvoril pod **Trančo**
cvetlični salon.
 U zalogi bom imel vedno vse sezonske cvetlice, različne rastline ter bom izvrševal vsa naročila točno in po nizkih cenah. — Naročila na deželo z obratno pošto.
 Slav. občinstvo pa prosim, da me blagohotno podpira.
 z veseljeupostovanjem **Ant. Rajec, vrtnar.**

Pristno, če ustanovno
 na pod : leto :
 platu 1860. 1860.
Šent Peterburške
GALOSHE
 čevlji za sneg „Storm Slippers“
 Vsak dan jih izdela tovarna 60.000 parov!
 Edini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**
Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

Otvoritev trgovine.
 Dovoljujem si slavnemu občinstvu najvljudneje naznaniti, da sem z današnjim dnev **otvoril**
trgovino z mešanim blagom
 v **Sestranski vasi št. 7.**
 Slavno občinstvo zagotavljam, da bom vodil trgovino na najsolidnejši podlagi, ter se bom potrudil vedno s svežim blagom ter z nizkimi cenami, v vsakem oziru kar najboljše postreči.
 Priporočajoč se za obilni obisk, beležim z odličnim spoštovanjem
Ivan Jereb.

Vinko Majdič
 valjični mlin v Kranju,
Kranjsko.
 Največja proizvodnja priznana najboljših pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst, Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekovske mojstre neprecenljive vrednosti.
 Zastopstva in zaloge:
 V Ljubljani, Kočevju, Podgradu, Trnovem, Trstu, Gorici, Celovcu, Beljaku, Bolcanu, Inomestu, Tridentu, Zadru, Spiljetu, Ercegnovem, Kotoru, Sarajevu.
 2916 Brzjavil: Valjični mlin, Kranj. 1—1

L. Mikusch
 tovarna dežnikov,
 Ljubljana, Mestni trg i5.
 Največji izbor.
 Najnižje cene.
 Preobleke. Popravila.

Tovarniški uradnik
 Za stavbeno podjetje s tesarstvom, mizarstvom in ključavničarstvom na Kranjskem se sprejme 2983 3 1
 — **tehniško izobražen uradnik,** —
 ki mora oskrbovati kalkulacijo za navedena podjetja.
 Prednost imajo taki, ki so že poslovali v podobni službi in so če le možno večji obeh deželnih jezikov. Prij. ponudbe z dokazili o službovanju in študijah ter zahtevo plače na upravo tega lista pod šifro **2983.**

Hojevo seme
 za jesensko setev, ponudi po 60 vin. kilo.
Oskrbništvo turjaške graščine
 v **Hammerstielu, pošta Studenec pri Ljubljani.** 2—1

Prva slovenska modna
: trgovina za gospode :
Engelbert Skušek
 Ljubljana, Mestni trg št. 19
 se najtopleje priporoča

Optični zavod
Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 26
 priporoča svojo dobro urejeno zalogo raznih očal, štčipalcev, daljnogledov, toplomerjev, zrakomerjev itd. Očala in štčipalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu. **Popravila točno in ceno.**
Velika zaloga pravih švicarskih žepnih in stenskih ur, zlatnine in srebrnine.
 Nikel ure od gl. 1-90 do 10-
 Srebrne ure . . . 3 00 . 40-
 Zlate . . . 12 — . 350-
 Zahtevajte moj novi cenik, ki ga pošljem brezplačno.

Prvi Kinematograf Pathé.

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarni „Evropa“ Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorom: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani ceni. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères. Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Babica ANA TRTNIK

roj. Kapele

ki je bila tekora dvanajst let v službi kot šolska babica pod vodstvom gospoda prof. pl. dr. Valenta, naznanja, da stanuje sedaj

na Poljanski cesti šte. 9

in se priporoča vlec. rodbinam, zagotavljajoč vsikdar najskrbnejšo postrežbo.

Pozor!

Za prevažanje vsakovrstnega blaga, bodisi na postaje železnic ali z njih, se gg. trgovcem, obrtnikom ter slavnemu občinstvu sploh najtopleje priporoča domača trdka

Telefon št. 262.

2526 12-12

Josip Škerlj
spediter, Ljubljana, Kongresni trg 16.

Telefon št. 262.

Nizke cene!

Vino za butelje

iz posušenega grozdja najfinejših vrst, kakor: muškati, maraskin, pesip, brajda, ružica, kobilara izvanredno dobro, čisto naravno

prodaja po 80 h (40 novčičev) liter

Uprava biskupskih dobara: Kanašt, p. Punat, otok Krk, (Veglia)

2947 16-2

Petar Galzigna, upravitelj.

Posoda za naročeno vino naj se pošlje na spediterja **G. Campacoi**, **Rijeka**, kateri jo bo naprej poslal po parobrodu.

A. Hermann veležganjarna za

SLIVOVKO

in tropinovec v Varaždinu, Hrvatsko

priporoča svoje specialitete v dvojno žgani naravni slivovki, tropinovcu in drožniku po prav nizkih cenah. Večje množine slivovke se lahko v žganjarni pod lastnim nadzorstvom žgejo in prevzamejo.

Radi posebne ponudbe blagovoli naj se obrniti ali na žganjarno v Varaždinu ali pa na

glavnega zastopnika za Kranjsko

2391 3

Josipa Zidarja v Ljubljani.

= Edina slovenska banka na Kranjskem. = „Ljubljanska kreditna banka“

Ljubljana Stritarjeve ulice šte. 2 Ljubljana

Delniška glavnica 3,000 000 K. = Rezervni zaklad 250.000 K.

Promet v letu 1907: 615 milijonov K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge pa do dne dolga po

4 1/2 %

Otvorja tekoči račun, daje posojila na menice, vrednostne papirje, kupuje in prodaja vse vrste (vrednostnih papirjev, srečkalnih promes in valut (amerikanske dolarje). Izvršuje nakazila v Ameriko pod najugodnejšimi pogoji. Dovoljuje stavbne kredite itd.

2822

Pojasnila daje ustmeno ali pismeno.

3-3

Podružnice: Spljet, Celovec, Trst.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavratore „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Zajutrkovalna soba

Tvrška

•• Vinarna ••

T. MENCINGER

Sv. Petra cesta 37 Ljubljana Resljeva cesta 3

priporoča razen svoje špicerijske trgovine tudi zalogo vsakovrstnih vedno svežih delikates, kakor:

šampanjca, konjaka, likerjev, naj-finejšega Jamaika-ruma, čaja, dalje vsakovrstnih najfinejših vin v steklenicah kakor tudi **mesa in konzerv** vseh vrst in znamk. — **Najfinejše aixer olje.**

Prijazna vinarna je p. n. občinstvu na razpolago.

Vsak dan sveže dunajske klobasice.

2580 10-6

H. SUTTNER urar in trgovec z zlatino in srebrnino

Ljubljana •• Mestni trg nasproti rotovža •• Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo vseh prvih in najboljših vrst pravih **švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur**, najbolj slovečih znamk, kakor: Schaffhausen, Glashütte, Omega, Bilodes, Urania, Roskopf itd., **zlatih in srebrnih verižic, obeskov, okraskov, zaponk, uhanov in prstanov**, z navadnimi in briljantnimi kamni, **pravega srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov** ter drugih predmetov iz kina srebra. Vedno največja izbira v najnovejših **salonskih urah** ter specialiteto **v stenskih urah s kukavico, budilk i. dr.**

**Zahtevajte moj veliki cenik, ki ga tudi po pošti pošljem za-
stoj in pošt. prosto.**

**Razpošiljanje
blaga na vse
kraje sveta!**

256824-5

Najkrajša in najcenejša vožnja „Ameriko“

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so snaznost, isborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je isdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od ju-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 820 46-44

**Anversa
New York**

= Fotografski umetni zavod = Avg. Berthold

2833

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini

Veletrgovina železa „MERKUR“

2619 10

Peter Majdič, Celje

se priporoča cenjenim odjemalcem.

Ustanovljena leta 1882.

Telefon št. 185

Pošne hranilnice račun št. 828.405.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1907 denarnega prometa . . . K 59.197.246.20
upravnega premuženja . . . K 12.888.795.43

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 . . . K 12.434.933.24.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije, na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

201

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 15. Mala strana. Mest. ulica 17. Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Pízen, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogl. Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I., Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

:: **nakup in prodaja** ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

:: **Zamenjava in eskomptiranje** ::

izrečanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Ustanovljena
leta 1854.

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon
št. 210.

G. AUER-jevih dedičev
Ljubljana, Wolfove ulice šte. 12, Ljubljana

25-19 52-8

Priporoča slavnemu občinstvu in spošto-
vanim gostilničarjem **svoje izborno**

marčno pivo v sodcih in
steklenicah

Najcenejše

dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR
v Ljubljani

Pred škofijo šte. 19. — Stari trg šte. 4.
Prešernove ulice šte. 4. 163 52-18

Popravila točno in ceno.

Kje se dobe najboljši poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni,
slamoreznice, čistilnice, preše
za sadje i. t. d. 1739 7

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
šte. 1., Valvazerjev trg šte. 6.

in zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz
najboljših tovarn sveta, najbolje sestavljeni,
ker se istih proda na tisoče in tisoče ko-
madov in se ravno radi tega, ker se jih iz-
deluje v velikih množinah, dobivajo po
nižjih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obračajte se na
mojo trdnjo pri nakupu **stavnih po-
trebščin**, portland-cementa, traverz, že-
lezniških in in druge različne železnice
in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Globin

je najboljšo in najfinejšo
čistilo za čevlje.

Dobi se povsod. 780 7

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča pred. duhovščini in

izdelovanje

cerkvenih

**para-
mentov.**

Izdeluje cele ornate
kazule v vseh liturgičnih
barvah, pluvijale, obha-
jilne burke, stole in vse
za službo božjo potrebne
stvari, priproste in najfineje,
kakor se glasi naročilo, v
svilnatem in slatnem vese-
lju. — Izdeluje tudi
bandera in baldahine
ter izvršuje vsakovrstne
cerkvene perle in
pristnega platna. Vporablja
samo dobra blaga, ceno po
mogočnosti nizko, zagotavlja
trpežno, vestno delo in hitro
postrežbo. Prenovljenje sta-
rih paramentov tudi zado-
voljno prevzema.

Izvolite poslati po vzorce!

Barhenta
flanele - -
modnega blaga

platna, damasta, kanafasa itd., novih,
katere pošilja franco slavno znana izvoz. trdnica
V. J. Havliček in brat, Podčbrady
(kralj. Češko). 2114 12

1 zavoj 40 metrov raznih ostankov perlinnega
blaga, letnega in zimskega, pošiljam za 18 K
franko po povzetju.

Lepa zračna 661 35

stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami
od 8 kron mesečno naprej, se takoj
ali za pozneje oddajo v novozgra-
jenih hišah na **Predovičevem**
selu poleg Ljubljane. — Več se
izve pri **E. Predoviču, Am-
brožev trg 7, v Ljubljani.**

Najnovejše slovenske produkcije v oktobru.

Gramofoni
in plošče vseh sistemov in mark

Neprekosni glede glasu in re-
produkcije. — Prva specialna
uvozna hiša za gramofone.

Josip Moser, Dunaj IX. Kinderspitalgasse 10.
Največja zaloga plošč v vseh znamkah od K 3 — višje.
Izbori rodbinski aparati od K 30 — višje. Pokaže se
zastonj, ne da bi se slišalo k nakupu. Zamenja vseh plošč
najkvalitetnejša. Lastna popravilnica. — Pošilja se vsak
dan na deželo. Prospekti zastonj.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavna K 354.645-15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: **Miklošičeva cesta št. 8, pritličje**

v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
prej na Kongresnem trgu št. 2, I.

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delav-
nik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan
ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsacih vloženih
100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902'59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603'92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nala-
ganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Odborniki:

Anton Beleć, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Fran Povše,** vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec
itd. — **Anton Kobi,** posestnik in trgovec, Breg p. B. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** stolni dekan v Ljubljani.
— **Ivan Kregar,** svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Lesković,** hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. —
Ivan Pollak ml., tovarnar. — **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku.

2633 17

VODOVODI

kanalizacije, kopališča

2908 52-1

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
zastonj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt

Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavi: Lachnik, Ljubljana

Zaloga pohištva

v ljubljanskem kolizeju na
Marija Terezije cesti št. 11

Puc & Komp.

prilaga kompletno opremo za spalno
in jedilno sobo, železno pohištvo,
tapetniške izdelke in blago.

Zagrinjala in posteljne preproge
vsled opustitve po znižanih cenah.

Lastno mizarstvo in tapetniško dela niso.

Specijaliteta: Patent. spalni divan. 9931

Velika zaloga raznih slovenskih plošč in gramofonov

čimki od grame-
fonov in plošč na
razpolago.

Fr. P. Zalec
urar in optiker
Ljubljana,
Stari trg, št. 28.

Založnik g. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke, cilindre in čepice

v najnovejših faconah in v velikih izberah

priporoča 112 52-23

Ivan Soklič.

Pod tranee št. 2. Postaja kink. telefonice.

FR. ŠEVČIK, puškar

2050 20-15

v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših
pušk in samokresov najnovejšega
zistema. Kakor tudi municijo in vse druge
lovske priprave po najnižih cenah.
Popravila se izvršujejo točno.
Cenovniki na zahtevanje zastonj in poštne prosto.

Mlekarska zveza Ljubljana

2830 Dunajska cesta št. 32 7

: priporoča povodom bližnjih praznikov :

kuhano maslo iz čajnega surovega masla,
surovo maslo, sir domačega izdelka. —

Pošilja se maslo najmanj po 5 kg, sir pa
le v celih hlebih po 10 do 30 kg težkih.

Cena najnižja! Kakovost najboljša!

M. DRENIK, Kongresni trg

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajočega materiala.

Vsakovrstno vezenje na roko in na stroj. — Predtiskarija itd.

!!! Velika zaloga telovadske obleke !!!

2399 7

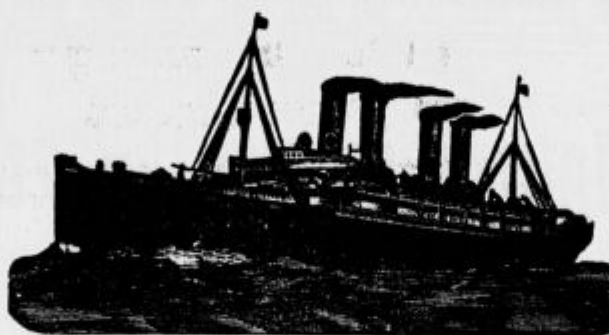
Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz

Bremena

New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gorl nave-
denega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri

2-88 46

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se ti-
kajoča pojasnila točno in brezplačno. Postreba poštna rešena in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ari-
zona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Berite!

Pozor!

Žaga Deghenghi

Ljubljana

„ kupuje „

:: smrekove in :: hrastove hlode

franke drž. koledver

„ Ljubljana. „

Ponudbe naj se pošiljajo:

Parna žaga Deghenghi
2157 Ljubljana.

J. KORENČAN

Ljubljana

trgovina norimberškega in
galanterij. blaga na drobno
... in na debelo. ...

Velika zaloga pletenin

kakor: nogovice, srajce, maje,
- spodnje hlače, otročje -
obleke itd. 2575

Slivovko

6 let staro razpošilja franko 2 litra za
5 kron; vinsko žganje 2 litra za K 5-60;
12 let stari konjak za K 8-—. Graščinsko
oskrbnitvo grad Golič pošta Konjice
Stajersko. 2853 10-4

Restavracija in podobarstvo.

Slavnemu občinstvu, osobito pa vele-
častni duhovščini in cerkvenim predstoj-
ništvom vnujčno naznanjamo, da soa pod
torke 318 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt
ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani,
Turjaški trg št. 1.

Priporočamo se torej za vsa ta stro-
kovna dela ter pošiljajo razne načrte brez-
plačno na vpogled. — Izvrševala bodo vsa
vsako laročeno delo vestno, umetniško,
racino in po smernih cenah.

Prilazna pisma se na razpolago.

V saloni bodo vedno razna razpela

in okvirji na cerkvene in druge podobe.

Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar

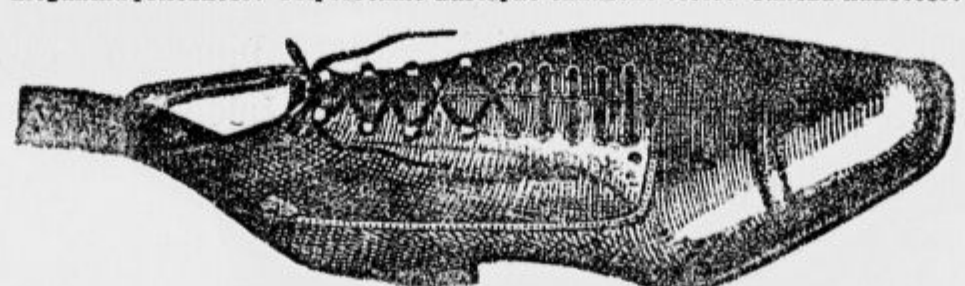
podobarstvo in podobarstvo.

Poštenemu načelu, da svoje

ČEVLJE

prodajamo po strogo stalnih cenah, brezkonku-
renčno nizkih cenah, ki so vtisnjene v vsak par, se
ima zahvaliti naša firma za nedosežni renomé.

Elegantna prilžnost! Priporočamo nastopno označene vrste: Odlična kakovost!

Specijaliteta: „Goodyear svetovni“ čevlji in škornji prav odlične
popolnosti. Največja izbira damskih polčevljev vseh vrst, dalje
deškega, otroškega in dekliskega blaga najboljše kakovosti po
izredno zmernih cenah.

Moški štifletni, močno delani	3.50
Moški štifletni, iz prav dobre kozlovine, jako ceno	4.60
Moški čevlji na trakove, pripravi za trpež	3.75
Moški čevlji na trakove iz izvrstne kozlovine	4.74
Moški čevlji na trakove, usnje la box- calf, orig. Goodyear šivani	6.25
Moški čevlji na trakove, usnje la box- calf, American-Style	7.50
Moški polčevlji na trakove iz dobrega, voljnega usnja	3.—
Moški drilasti polčevlji z usnjem obšiti, črni, rjavi in sivi	1.10
Isti za dame	1.—

Damski salonski čevlji iz črnega usnja divje kože	1.50
Damski polčevlji, chevreau, lahki in so- lidno delani	3.75
Damski čevlji na trakove iz stanovit- nega črnega usnja	3.25
Damski čevlji na trakove iz dobrega rjavega usnja, moderna oblika	3.40
Damski čevlji na trakove iz izvrstne kozlovine z lakastimi kapicami	4.25
Damski čevlji na trak, iz velef. box-calf, eleg. pom. čevlji, Goodyear šivani	5.75
Damski čevlji na trakove iz najfinejšega chevreau, Goodyear šivani	6.—
Damski čevlji na gube iz izvrstnega črnega usnja	3.40
Damski čevlji iz la chevreau, Goodyear šivani, prav elegantni	6.—

Lepe, sveže brezvejne

bukove hlode

dolge 1-80 in 2-35 metr. kupuje po najvišjih cenah franko kolo-dvor kupca ali prodajalca **Fran Šigelj**, tovarna stolov **Breg**, p. **Borovnica**. 2888 2

Zahtevajte povsod le

drože

iz jugoslovanske tvornice drož:

Fran Golob & Jos. Polak

Ljubljana.

Postrežba točna in solidna.

2969 2-2

Več

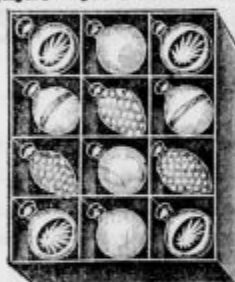
2113 13

slamareznic in mlinov za sadje

z 2 kamenitima valjema se radi pomanjkanja prostora prav ceno **proda**.

A. SUSNIK, trgovina, Zaloška cesta 21

Najnovejši stekleni nakit za božič. drevesce

12 kos. sort. pisanih in srebr. steklen. kroglic in sadežev skrbno zaviti v kartonu, po velikosti in izvršitvi K - 40, - 50, - 60, - 70, - 80, - 90, - 100. 2. 12 kos. v kart. v večji izvršitvi K - 60, - 80, - 90. Zbirka 24 kos. za K - 80, 1. - 120. - 36 kos. za K 1-35, 1-60, 2. - 48 k. K 2-10, 2-50 2-60; 60 k. K 2-20, 2-80, 3-20. 3. kosi stekl. balončk. K - 50, angelj za božično drevesce K - 40, - 50, - 60. - Lametta, angel, lasci, srebr. ali zlati, kuv. K - 06; žica za orbe 10 kosov K - 20. Svečice 24 kosov v kartonu K - 50, - 60; večje 16 kosov v kartonu K - 58, - 75. držalci za sveče, tucat K - 50. - Razpošilja proti naprej vposlanim denarjem, naročila čez 2 kroni po povzetju

C. in kr. dvorni založnik **Hanns Konrad**

8723 razpošilja: knica v Mostu 1879. 7-1

Ilustriran glavni katalog na zaht. vsakomur zastoj in franko

Domača tvrdka!

Luka Vilhar

Ljubljana, Kopitarjeve ul. 4
tik novega poslojpa Katol. tiskarne

izvršuje točno in po nizkih cenah vsa naročila na vsako-
koti: žepne, stenske ter ure budilke,
vrstne ure, zlate, srebrne in nikelnaste ure, dalje
ter različno zlatino in sre-
brnino. 2824 52 1
Vsa popravila se izvrše solidno in po nizki cen.

V Ameriko
in Kanado

najzložnejša,
najcenejša in
najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**

644 28

Bližnji odhodi:

iz **Trešta**, domačega pristanišča: Slavonia
1. decembra 1908, Pannonia, 5. jan., 23. febr. 1909.
iz **Liverpoola**: Lusitania največji najlepši parnik
5. dec. 1908, 16. jan., 6. febr., 27. febr., 20. marca
1909. Mauretania 2. jan., 23. jan., 13. febr., 6. marca
1909.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odiassek**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Odvetniška pisarna dr. Iv. Šustersiča

se nahaja odslej

2932 4-4

v novem domu

„Ljudske posojilnice“

na Miklošičevi cesti

tik za frančiškansko cerkvijo
nasproti hotela „Union“.

Uradne ure: od 8.—12. dopoldne in od 3.—7. popoldne.

„CROATIA“

je edina hrvaška zavarovalnica osnovana od občine
svobodnega in kr. glavnega mesta Zagreba.

„CROATIA“ osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje
proti požaru in vpepelitvi po blisku nepremičnine vsake
vrste (hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd.) ter premičnine (kakor hišno opremo,
gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd.) po jako ugodnih
pogojih in nizkih cenah. — Vsa pojasnila daje: 1395 32-14

Glavni zastop „Croatie“ v Ljubljani, Gosposke ulice 4.
(Za vsa večja mesta na deželi se iščejo zastopniki.)

Najbolj varno naložen denar!

Stanje hranil. vlog:
nad 29 mil. kron.

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska
v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od
3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene
obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti
plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada
mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in
vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, sve-
doči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča, denar
maloletnih otrok in varovancev. 2425 17

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti, in potem c. kr. poštne hranilnice.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar,
ne da bi se prekinilo njih obrestovanje.

Ure! **Milko Krapeš** Gramo-
fonil!

urur, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.
Priporočam svojo zalogo zlatih, srebr. tula
nikel. žepnih in različnih stenskih ur,
vsake vrste budilk, zlato verižice, pr-
stane, uhane, bisere z dragulji. Sre-
brno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske plo-
šče od K 3 naprej. Vsi tu
navedeni predmeti se točno in po nizki ceni
popravljajo. 2393 10

Staro zlato in
srebro kakor tudi
drago kamenje
kupujem ali vza-
mem v zameno.
Ceniki na zahte-
vo poštine
prosto.

IVAN DOGAN,
mizarski mojster,
v Ljubljani, Medjatovala hiša št. 19.
Cene brez konkurence!
priporočam svojo bogato zalogo hišne opreme.
Spalne ter jedilne sobe za salone. Divane vsake vrste.
Modroce, žimnice na peresih, podobce, ogledala, otročje
vozilčke itd. 579 32
Naročila se točno izvršujejo.
Cenik s podobami zastoj in franko.

Debeli purani

se dobe v

Linhartovih ulicah št. 4
pri Sv. Krištofu.

Najboljše klavirje

prvovrstnih dunajskih tvornic in

harmonije

amer. sistema prodaja in izposoja najceneje
edina narodna tvrdka

Alfonz Breznik, Gradišče št. 11
(blizu nunske cerkve)

Kot edini domačin, strokovnjak in učitelj „Glasbene
Matice“, opozarjam vsakogar, naj se blagovoli pre-
pričati o blagovarnosti in trpežnosti mojih instru-
mentov. — Deina odplačila. — Desetletno jamstvo.
Najceneje uglaševanje. 2079 52-2

Perje za postelje in puh

2899 priporočam po najnižjih cenah 52-2

F. HITI pred Škofijo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Dobro izurjenega, spretnega strugarskega pomočnika

sprejme takoj v stalno službo **Fran Švi-
gelj**, tov. stolov **Breg**, p. **Borovnica**.
Plača po dogovoru. 2887 2

Praktična novost!

Scepilnim strojem „Helleria“
zamorete drva hitro, brez ne-
varnosti in ropota cepiti v
poljubno majhne kose. Dobi
se v vseh boljših trgovinah
za hišno in kuhinjsko orodje
za ceno K 12.—.

Kjer se ne dobi, na-
ročite naravnost pri
izdelovalcu.

Ludovik Heller, inženjer
Dunaj X., Laxenburger-
strasse 33.

2845 13-3

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

LJUBLJANA, Turjaški trg šte. 7.

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd. **Najnižje cene. Najsolidnejše blago.**

2823 52-3

SVOJI K SVOJIM:

Otvoritev trgovine

na Rimski cesti šte. 16 v Ljubljani.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem **otvoril dne 2. novembra**

trgovino z galanterijskim in špecerijskim blagom

Zagotavljajoč točno in solidno postrežbo, se priporoča

2972 3-2

ANTON KORAČIN.

SVOJI K SVOJIM:

Kavarna in restavracija

ŠVICARIJA

se sl. občinstvu najtopleje priporoča.

2838 3

:: Ljubljana :: **I. Wanek,** :: Ljubljana ::
sv. Petra cesta šte. 21 sv. Petra cesta šte. 21

krznar in izdelovatelj čepic

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svojo veliko izbrano zalogo najfinejših **kožuhovin**, raznovrstnih **kož**, **klobukov**, **čepic** lastnega izdelka vseh vrst. Velecenjenim damam priporoča vsakovrstne **kolirje**, **mufe** in druge tovrstne predmete po najnižjih cenah. — Tu se tudi **kupujejo** raznovrstne **kože od divjačine** po najvišjih dnevnih cenah. 2876 18-4

Slasčičarna, kavarna in pekarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21

naznanja slavnemu občinstvu, da prevzema vsa v to obrt spadajoča naročila, kakor o priliki **svatovanj**, **ženitovanj**, **uodovanj** in o drugih društvenih priredbah. Naročila na deželo se natanko po naročilu izvrše.

Nadalje priporočam svojo že znano

kavarno

kjer se dobiva vsaki čas **sveža kava**, **čaj**, **čokolada** in **raznotera vina**, kot **malaga**, **cipro**, **madera**, **pristni pelinkovec** in razni **likerji**.

Pričakujejoč mnogobrojnega obiska, beležim z odličnim spoštovanjem

2712 3-2

Jakob Zalaznik.

Strojniki (mašinsti)

se išče za parno opekarno v Ilirski Bistrici. Vstop v nekaj tednih, plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo do dne 15. t. m. pisarni dr. Danilo Majarona, odvetnika v Ljubljani.

Slovenska trgovina!

Katinka Widmayer pri „solncu“ za vodo v mestni palači.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo ravno došlih

damskih klobukov najnovejše mode.

Nadalje raznovrstnega blaga: **rokavice**, **nogavice**, **kravate**, **bluze**, **krila**, **otroške obleke**, **čepice**, **pasove**, **moderce**, **predpasnike**, **velika zaloga belega perila za dame**, **go-pode** in **otroke**, **vsa oprava za novorojenčke**. **Največja zaloga umetnih ovetlic**, **venčkov**, **šopkov za neveste** in **na grobnih vencov s trakovi**. — **Veranje ovetlic točno po naročilu**. — **Za kupčevalce na debelo najnižje cene.** 2552-7

Nizke cene!

Cenjenim odjemalcem na deželi

:: se priporoča ::

slovenska specerijska trgovina

:: na debelo in drobno ::

M. SPREITZER, Ljubljana

Stari trg (pri Plavcu)

2748 2

Slovenska trrdka čevljev, domačega in tovarniškega izdelka

MATEJ OBLAK

čevljarski mojster

LJUBLJANA, Kongresni trg šte. 6

se slavnemu občinstvu priporoča.

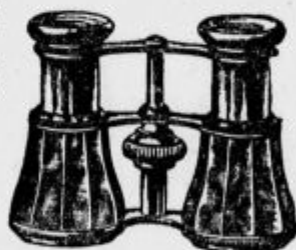
2741 6-4

Po meri naročena dela se najsolidneje izvršujejo v lastni delavnici.

Prvi slovenski optični zavod

Podpisani priporoča svoj dobro urejeni **optični zavod**, kakorrazličnevrste **naočnikov**, **ščipalcev**, **dalnogledov**, **toplomerov**, **zrakomerov** itd. — Kot večletni sotrduin v največjih optičnih zavodih sem si pridobil popolno tehnično izobrazbo v optični stroki, vsled česar si dovoljujem slavnemu občinstvu naznaniti, da 2953 3-3

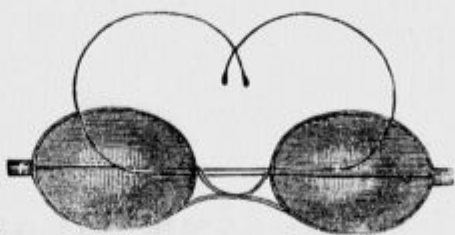
prevzemam in izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela in popravila, katera se izgotavljajo izključno v lastni delavnici, točno in po najnižjih cenah.

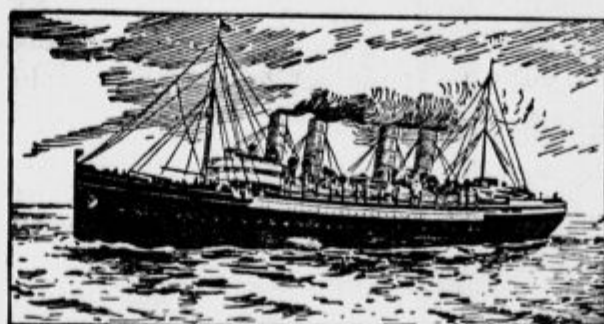
Naočnike in ščipalce po zdravniškem receptu. **Cen ki brezplačno.**

Slavnemu občinstvu se uij dno priporoča

Fr. P. Zajec, optik
Ljubljana, Stari trg št. 26.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

2900 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

5 kožuhovino podloženi kratki sako-i, mestni in potni kožuhi

po vsaki ceni, kakor tudi konfekcijo za gospode, dame, dečke, deklice in otroke priporoča v največji izberi

Angleško skladišče oblek, **O. BERNATOVIĆ,** Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

VINO

izvrstno, iz vinskih gor, slavnih izza časa Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-Pirano, je naprodaj v kletah poštenih slovenskih kmetov. Posreduje in za pristnost jamči: »Kmečka gospodarska zadruga v Medoših (Korte)« pošta Pirano — železniška postaja Portorose (Istra). Cena belemu (rumenemu) vinu od 28—32 K hekto. Cena črnemu (istrsko refoško) po 22 K hekto postavljeno na postaje. 1647 18

Ugoden nakup ostankov

40 metrov cefira, barhenta, flanel, volnine itd. lepo zbranih, v kosih 1—8 metrov pošilja franko po povzetju za 18 kron slovitno znana izvozna tvrdka 2152 8—5

V. J. Havliček a bratr v Podčrbradih, Češko.

Naročite takoj! — Priporočilo! P. n. pošljite mi 40 metrov ostankov. To je že drugo naročilo in prosim, da mi pošljete zopet dobro blago, kakor pri prvem naročilu. Z odličnim spoštovanjem M. Z. 2152 8—1

Pristen le tedaj, če je trioglasta steklenica zaprta s spodnjim pasom (rdeč in črn tisk na rumenem papirju).

Doslej nedosežen!!

W. MAAGER-ja :: pristno čisto ::

ribje olje

(v zakonito, zjamčen opravi) rumeno, steklenica K 2.— belo, " " 3.— 2667 pri 12—2

Viljemu Maager-ju na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno v avstro-ogrske monarhije.

Gospodje zdravniki in profesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh lekarnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpošiljalnica za avstro-ogrske monarhije:

W. Maager, Dunaj, III/3, Heumarkt 3.

Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

Lud. Černe

zlatar, trgovec z urami ter za: priseženi sodnijski cenilec. : Ljubljana, Wolfve ul. št. 3. priporoča svojo izborna zalogo **brilantnega, zlatega in srebrnega blaga** ter raznovrstnih ur. 2545 13—7 Lastna delavnica za popravila in nova dela. Cene najnižje. Postrežba točna.

Svoji k svojim!

Okoli 100.000 kom. v rabi, 5 letno jamstvo, 8 dni na poiskus.

Vsaka britev v etui

Britev št. 31, najfinišne so-llaš, srebro-jeklo, 1/2 votlo brušena, z okraš. držalom, kot kaže slika, v okrašeni šatuli K 2.50. Št. 32, ista, toda 1/2 votla, K 3.—, št. 33, iste, toda 1/2 votla, K 3.80. Št. 8.00. S črnim, gladkim tržakom 1/2 votla, K 1.50. Brivska priprava v politirani leseni omarici z zicalon se zapre in vsebuje: britev, jermen, čopič posodico in milo, K 5.—, 6.—, z varnostnim glavnikom 1/2 v več. Nikak riziko! Ako ne ugaja, denar nazaj! Pošilja po povzetju svetovno-znana tvrdka

HANNS KONRAD, c. in kr. dvorni zoločnik, Most (Brux) št. 1142 Češko.

Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko. 9721 10—1

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Izdeluje in priporoča

Vydrovo žitno kavo po pošti v 5 kg zavitkih	K 4.50
Vydrovo otroško moko 1 kg za	" 2.40
Vydrove juhe konzerve (grahovo, gobovo, lečno, rižovo in rezančno) 1/2 kg (20—25 porcij)	" 1.50
Vydrov juhi priradek 1/2 kg steklenica	" 3.—
Vydrov malinovi grog 1 steklenica	" 2.—
Vydrove oblate (maslence, svetovnozn.) škatlja 25 kosov	" 2.—
Vydrove oblate „Dessert delicat“ z medenim kremom, 50 kosov	" 3.—
Vydrove oblate „Delicatesse“ sadnega okusa in s čokolado, 20 kosov	" 2.50
Vydrov „Buchtin“ dišava za pecivo, 1/2 kg steklenica (zadostuje ravno za 25 kg moke)	" 1.—
Vydrove šumače bonbone „Ambo“ in tudi s „sidrom“ v štanjolu 50 kosov	" 2.—
Vydrovo gorčico (ženof) po francoskem in in kremžkem načinu 1/2 kg	" 0.80
„Domači prijatelj“ lastni tovarniški časopis. V letnik. Zahtevajte na ogled. 2505 5—1	

Velesenjenim damam

se najtopleje priporoča v izurševanje tudi najelegantnejših toalet, po solidnih cenah

Olga Preskvar, Ljubljana, Hilšerjeve ulice 12.

2835 3—3

Usojam si naznaniti slavnemu p. n. občinstvu, da sem **pre-vzel** staroznano

pekarno na Tržaški cesti šte. 4

od g. Ton'ch. Posloval sem že v večjih mestih in se bodem potrudil sl. občinstvu postreči z najboljšim pecivom, kakor vsake vrste **fino pecivo, beli in črni kruh, pravi rženi zdravilni Kneipov kruh, češke rogličke in kolače, buhtelne** in razno drugo pecivo.

Z odličnim spoštovanjem

J. Koten,

Tržaška cesta 4, v Ljubljani.

2926 2—2

SLIVOVKA

tropinovec kranjski brinjevec

875 104—40

Odlikovano v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležanjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana, Spod. Šiška, poleg Koslerjeve pivovarne.

Važno za p. n. čevljarje krojače in modistinje!

Trakove (štruple), vložke (bordure) iz močne preje ali svile, obešalke, pasove, vinjete in grbe za klobuke

vse z vvezeno tvrdko izgotavlja najceneje

češki veliki zavod Sobeslavska umet. ročna in mehanična tkalnica za trakove in vinjete

:: **Ant. Kopidlansky** :: :: **Praga-Smichov 332.** ::

Vzorci zastoj in franko. — Delavni 2919 zastopniki se sprejmo. 3—2

Ceniki zastoj in poštne prosto.

Največja zaloga zlatih in srebrnih ur, verižic, uhanov, prstanov bri-ljantnih in diamantnih.

Dobiva se blago samo prve vrste, slabega in nič vrednega blaga nimam 2643 24—9 v zalogi.

Za obilna naročila se priporoča

Fr. Čuden urar in trgovec v Ljubljani.

Dobe se tudi ure od 5 kron naprej.

Moja trgovina obstoji že nad 30 let in je obče znana na najboljšem glasu.

Gostilniška koncesija

se odda takoj. Več se poizve na **Martinovi cesti št. 38.** 2967 6—0

Dobre harmonike K 4'80.

Nad 50.000 komadov razprodanih. Nikake carine! Jamstvo! Zamena dovoljena ali pa denar nazaj. Glavni cenik s 3000 slikami dobi na željo vsakdo zastoj in poštne prosto.

Št. 300 1/4 10 tipk, 2 reg., 28 glas., vel. 24/12 cm K 4.80. — Št. 657 1/4 10 tipk, 1 reg., 28 glasov, vel. 30/15 cm K 5.20. — Št. 656 3/4 10 tipk, 2 reg., 28 glas., vel. 30/15 cm K 5.40. — Št. 305 3/4 10 tipk, 2 reg., 50 glas., vel. 24/12 cm K 6.20. — Št. 663 1/4 10 tipk, 2 reg., 50 glas., vel. 31/15 cm K 8.—.

Šola za samouk v vsaki harmoniki zastoj. Pošilja proti povzetju c. kr. dvorni založnik

Hans Konrad, razpošiljalnica glasbil v Bruxu 2720 št. 1010. (Češko.) 15—10

Podružnica - v Spljetu -

- Delniška glavnica - K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na og. premijske srečke (cele à K 12.—, polovice à K 7.—, žrebanje 16. novembra, glavni dobiček 300.000 K, — promese na og. hipotečne srečke à K 4.—, žrebanje 14. novembra, glavni dobiček 70.000 K, — promese na 3% zemaljske srečke à K 5.—, žrebanje 16. novembra, glavni dobiček 90.000 K, sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Podružnica - v Celovcu -

- Rezervni fond - K 200.000. -

Herbabny-jev podfosfornokisli apneno-železni sirup.

Ta je že 39 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje sluz, pomirjuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev.
Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: **Dr. Helmannova lekarna (Herbabnyjev naslednik) „zur Barmherzigkeit“, Dunaj, VII h, Kalserstr. 73-75.**
V zalogi je nadalje pri gosp. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Brezjah, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovcu in Volšperku.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

Herbabny-jeva aromatiška esenca.

Že 34 let uvedeno in najbolj preizkušeno, boli lajša-
joče mazilo. Lajša in odstranja bolečine v udih in kitah, kakor tudi ner-
vozne holesti.
Cena steklenici 2 K, po pošti 40 vinarjev več za zavitek. 2848 16-0

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak **po 4 3/4 0/0** to je. daje za 200 kron
delavnik od 8. do 12. ure 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — **Najsigurnejša prilika za štedenje!**

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

Slikar **MATEJ TRPIN** Slikar

Ljubljana, Elizabetna cesta št. 3, v hiši gosp. Ivana Kregarja
se priporoča prečistiti duhovščini, slav. društvom in častit. občinstvu za izdelovanje raznih

— **umetno-slikarskih izdelkov.** —

Altarne, portretne in pokrajinske slike, križeva pota, božji grobi, slike
in načrte za društvene in cerkvene zastave, naprava

— **gledaliških odrov in dekoracij** —

za razne igrane predstave. Popravlja in restavrira stare oljne slike
slik itd. itd. Na razpolago so razni načrti in fotografije.

Cene primerne.

Solidno delo.

Moje cene vzbujajo pozornost

Emil Dobrič Ljubljana, Prešern. ul. 9 (poleg c. kr. glavne pošte.)

Bazar k „ljubljskemu gradu“.

Priporoča svojo bogato založeno trgovino z parfumerijami,
predmeti za spomin, darila in srečolov; velika izbira najmo-
dernejših soh, vaz, slik in drugih predmetov za ozaljšanje do-
mov, najnovejših albumov, okvirjev za slike, ročnih, šolskih in
potovalnih torbic, denarnic, priročnih ogledal, nožarskih pred-
metov itd. itd. 2920 3-2

Vedno novosti v razglednicah na drobno in na debelo.

Največja svetlolikalnica in pralnica na Kranjskem

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 8

je sedaj opremljena z 12 električnimi motorji in zračno sušil-
nico, da se perilo v najkrajšem času opere, posuši in zlika.

Cene so znižane in nižje kot drugod.

Po tej napravi se perilo ne le varuje, marveč tudi res čisto
opere in napravi kot novo. — Z dežele poslano perilo se vrne
v štirih dneh oprano in zlikano.

Za številni obisk se priporoča velespoštovanjem

2239 19

A. ŠARC.

Morebitne reklamacije naj se naznanijo naravnost meni

Odpremno in komisij. društvo „BALKAN“ v Trstu, Riva Grumula št. 14.

Telefon št. 21-60.

Brzjavlj.: Balkansped.

Žiro račun pri Jadranski banki v Trstu sprejema
v svoja dobro urejena skladišča vsake vrste blago
in daje na isto predjeme pod zelo povoljnimi
pogoji, ter skrbi za prodajo blaga najkulant-
neje. Istotako kupuje in prodaja vsake vrste blago
po naročilu in na račun svojih naročevalcev naj-
povoljneje. Otvarja carinske kredite, zaccarini
blago in daje predjeme na blago ležeče v javnih
skladiščih. — Odpošilja vsake vrste pošiljkatve
na vse strani točno in brzo, izvršuje reklamacije
in daje vsako strokovno pojasnilo in navodilo
hitro in zastoj.

OSREDNJA BANKA

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ,
I., Wipplingerstr. 22.
(Ustredni banka českyoh spořitelien)

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvstva zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na
4 % in 1/2 %, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 % ban-
kovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7.000.000.—
Telegrami: „Sporobanka“.
Depoziranje kavcij in
vadij raznih vrst.
Enkoni menije same
denarnih zavodov.
Bankovne informacije
in svete brezplačno.